

VIDA ESPRITUAL
1963
7.
XXXV

Slovenija je vsa posejana z visokimi hribi in belimi cerkvicami. Okrog cerkve so hiše, med hišami pa teče cesta, po kateri hodijo veseli ljudje. Tu vidimo: Polhov gradec.

Naslovna stran: Sveta brata Ciril in Metod (lesorez: Ivan Bukovec)

UMRL JE DOBRI PASTIR

Na binkoštni ponedeljek, 3. junija, so zvonovi pri svetem Petru v Rimu naznanili, da je umrl sveti oče Janez XXIII., namestnik Jezusa Kristusa na zemlji in 262. naslednik apostola Petra.

Novica se je kot blisk razširila po vsem svetu in združila v žalovanju razdvojena srca. Vsi, od kardinalov — 82 po številu, okrog 2.500 škofov, pol milijona duhovnikov, skoraj milijon redovnic, nad 500 milijonov katoličanov, pa do drugovercev in celo brezvercev, smo občutili, da smo izgubili očeta, ki nas je v resnici ljubil. Še več: ob njegovi smrti so vladarji in učenjaki, zapadnjaki in vzhodnjaki, ljudje vseh kontinentov sveta spoznali, da je bil Janez XXIII. luč v temi našega časa.

Enainosemedeset let in šest mesecev ter devet dni je živel na zemlji. Iz rojstne vasi Brusico v župniji Sotto il Monte, ki spada v škofijo Bergamo v Severni Italiji, ga je življenjska pot vodila v Bergamo, nato v Rim, iz Rima v Bolgarijo, iz Bolgarije v Grčijo in v Turčijo, nato v Pariz in v Benetke in končno v Vatikan, k svetemu Petru, kjer je prenehalo biti njegovo plemenito srce

Triindvajsetleten je zapel novo mašo. Na dan posvečenja mu je dejal svetnik papež Pij X. „Želim, da bi bilo vaše duhovništvo v tolažbo sv. Cerkvi.“

Na praznik svetega Jožefa v svetem letu 1925 je prejel polnost duhovništva; v cerkvi sv. Karola je bil posvečen v škofa. Za tem je dvajset let preživel na Balkanu.

Osem let je bil nato v Parizu in pet v Benetkah. Oba mesti je kmalu osvojil. Večkratni minister Robert Schuman je izjavil, da je nuncij Roncalli „edini človek v Parizu, pri katerem je mogoče najti in uživati mir“.

Osemindvajsetega oktobra 1958 je bil po smrti učenega Pija XII. izvoljen za papeža. Na praznik sv. Karola je prejel tiaro, znamenje trojne najvišje oblasti: duhovniške, učeniške in duhovniške.

Bog mu je odmeril le 4 leta, 7 mesecev in 5 dni na papeškem prestolu. Kratka je bila ta doba, če pomislimo, da je Pij XII. vladal 19 let, Pij XI. 17, Leon XIII. 25, Pij IX. pa 36 let, kar je rekord v zgodovini katoliške Cerkve. A kljub temu je Janez XXIII. izvršil delo, ki bi normalno zahtevalo veliko časa. Z dušnopastirskimi obiski bolnikov in jetnikov, s preprosto in pristržno besedo ali bolje rečeno z razumevajočim in dobrohotnim razgovorom, s posebnimi okrožnicami, med katerimi sta pravi biser „Mati in učiteljica“ in „Mir na zemlji“, z napovedjo in s pričetkom vesoljnega cerkvenega zbora, ki napoveduje novo dobo, z molitvijo in z darovanjem svojega trpljenja, je osvojil svet. Z osvojitvijo pa je človeštvu, ki išče resnico, približal Cerkev, in v tem je krona vsega njegovega z milostjo prekvašenega življenja in dela.

A. S.

NAŠE TROJNO SREČANJE S KRISTUSOM

Ko je naš Gospod pri zadnji večerji jemal slovo od svojih učencev, so bili žalostni, pobiti. Gospod jih je tolažil: „Vaše srce naj se ne vznemirja. Verujete v Boga, tudi v me verujete. V hiši mojega Očeta je mnogo bivališč. Če ne, bi vam bil povedal, ker odhajam, da vam mesto pripravim. In če odidem in vam mesto pripravim, bom zopet prišel in vas k sebi vzel, da boste tudi vi tam, kjer sem jaz. In kam grem, veste, in za pot veste.“ Tomaž mu pravi: „Gospod, ne vemo, kam greš; in kako bi mogli vedeti za pot?“ Jezus mu reče: „Jaz sem pot in resnica in življenje. Nihče ne pride k Očetu, razen po meni“ (Jan 14, 1-6). Šele pozneje so apostoli te besede docela razumeli. Šele pozneje jim je bil Gospod res pot, resnica in življenje, pot skozi vse nevarnosti in viharje na zemlji, resnica v vseh zmotah in v vsej temi, življenje v preganjanju in umiranju tega sveta.

Kakor nekdanj apostoli, tako smo tudi mi danes večkrat pobiti in žalostni, ma-

lodušni in skoraj obupani. Tudi nam se v življenju kaj lahko zbudi pomislek in vprašanje, kakor nekdanj Tomaž: „Gospod, ne vemo, kam greš, in kako bi mogli vedeti za pot?“ A tudi nam daje Gospod isti odgovor kot Tomaž: „Jaz sem pot, resnica in življenje.“ Po 2000 letih je Kristus še vedno edina pot, edina resnica in edino življenje, pa ne samo ne neki neviden in skrivnosten način, ampak dejansko, resnično in vidno v svoji sveti Cerkvi. Katoliška Cerkev, ki jo je Kristus ustanovil, da nadaljuje njegovo poslanstvo in delo, ni nič drugega kot Kristus med nami. V njej srečujemo Kristusa, po njej in v njej najdemo to, kar so apostoli našli v učlo-večenem Bogu.

NAJPREJ S SVOJIM NAUKOM

Kristus je naša pot, resnica in življenje najprej s svojim naukom, s svojim božjem razodetjem. Sveti Janez nam je napisal Gospodove besede: „Jaz sem luč sveta. Kdor gre za menoj, ne bo hodil v temi, marveč bo imel luč življenja (Jan 8, 12). Zgodovina nam priča, kakšno luč je prinesel Kristus ljudem, ki so živeli v duhovni in нравni zmedenosti in temi. Ta luč ni ugasnila. Učiteljska služba in oblast Cerkve je tudi v naših časih kakor mogočen svetilnik. Kristusov nauk je še danes luč, in žarki te luči prebadajo temo na vse strani. S svojim naukom Kristus v Cerkvi še vedno daje pričevanje resnici, kot je nekoč odgovoril Pilatu: „Jaz sem zato rojen in sem zato prišel na svet, da spričam resnico“ (Jan 18, 37). To je tista resnica, o kateri pravi Gospod, da nas bo osvobodila (Jan 8, 32), tista resnica, ki omogoča novo življenje, kajti večno življenje se po Kristusovih besedah začne s tem, da ljudje spozna-

Jo edino pravega Boga in katerega je poslal, Jezusa Kristusa (Jan 17, 37).

Učiteljska služba, ki jo je naš Gospod nekdaž tako neutrudno vršil, torej ni prenehala, ampak se nadaljuje v Cerkvi. Kot so nekdaž množice od vseh strani hodile k Jezusu, da bi slišale njegovo besedo, da bi v njegovem nauku našle pot, resnico in življenje, tako mi še danes hodimo k Cerkvi in njenemu učiteljstvu. Naše prvo srečanje s Kristusom je srečanje s Cerkvijo v njeni učiteljski službi.

DUHOVNIK NA VEKOMAJ

Kristus je o sebi dejal: „Eden je vaš učitelj, Kristus“ (Mt 23, 8). A Gospod nikakor ni hotel biti samo učitelj, kakor farizeji, o katerih je sam rekel: „Mozesovo stolico so zasedli pismouki in farizeji. Vse torej, kar vam poreko, držite in izvršujte, po njih delih pa se ne ravnajte; govore namreč, pa ne delajo. Vežejo težka in neznosna bremena ter jih nalagajo ljudem na ramo, a

sami jih še s prstom nočejo premakniti“ (Mt 23, 2.4). Kristus je najprej sam dal vzgled za krščansko življenje. On je res pot in vodnik na poti; krščansko življenje ni nič drugega kakor hoja za Kristusom. A kar je najbolj važno: Kristus nam je sam omogočil, da sploh moremo hoditi za njim. Njegova učiteljska služba je bila hkrati duhovniška služba, ki jo je dopolnil kot veliki Duhovnik človeškega rodu s svojo krvavo daritvijo na križu. Že pri zadnji večerji je molil v velikoduhovniški molitvi k Očetu: „Jaz sem jim izročil Tvoj nauk, a svet jih je sovražil, ker niso od sveta, kakor jaz nisem od sveta. Ne prosim, da bi jih vzel s sveta, temveč, da bi jih varoval hudega. Posveti jih z resnico, tvoja beseda je resnica. Kakor si mene poslal na svet, sem tudi jaz nje poslal v svet. In zanje se jaz darujem, da bodo tudi oni posvečeni z resnico“ (Jan 17, 14-19). Šele z daritvijo na križu je Kristus za nas res pot, po kateri moremo hoditi, resnica, ki je moramo živeti, in življenje, ki ga moremo do-

Ljubljanski nadškof dr. Anton Vovk med udeleženci vesoljnega cerkvenega zbora

seči. Zato pismo Hebrejcem tako zelo poudarja duhovniško vlogo Kristusovo. S svojo daritvijo na križu nam je naš Odrašenik pridobil možnost, da se smemo z zaupanjem bližati prestolu milosti, da dosežemo usmiljenje in najdemo milost o pravem času (Hebr 4, 16).

Tudi ta duhovniška odrešilna služba našega Gospoda ni prenehala. Že pismo Hebrejcem pravi, da Kristus, naš veliki duhovnik, vedno živi, da prosi za nas (Hebr 7, 25). Še več: svoji Cerkvi je dal Gospod oblast in naročilo, da nadaljuje njegovo duhovniško službo v nekrvavi daritvi in z daritvijo zakramentov. „To delajte v moj spomin“ (Lk 22, 19) je bila oporoka velikega Duhovnika pred njegovo krvavo daritvijo, in Cerkev jo izpolnjuje in jo bo izpolnjevala do konca sveta. Naše drugo srečanje s Kristusom je srečanje s sv. Cerkvijo v njeni duhovniški službi.

PASTIRSKA OBLAST

Kristus je naš učitelj in naš veliki duhovnik, nekdam kot učlovečeni Bog, danes pa v sv. Cerkvi. A Gospod je izročil Cerkvi še tretjo oblast, da jo nadaljuje po njegovem naročilu in v njegovem imenu, pastirsko oblast. Kako lepo je Gospod govoril o sebi kot o dobrem pastirju: „Resnično, resnično, povem vam: Kdor ne pride v ovčji hlev skozi vrata, ampak pridele drugod, ta je tat in ropar. Kdor pa pride skozi vrata, je pastir ovac. Njemu vratar odpre in ovce njegov glas poslušajo in on pokliče svoje ovce po imenu in jih vodi ven. Kadar izpusti svoje ovce, gre pred njimi in ovce grede za njim, ker poznajo njegov glas. Za tujim pa ne pojdejo, ampak bodo zbežale od njega, ker ne poznajo glasu tujih... Resnično, resnično, povem vam: Jaz sem vra-

ta k ovcam. Vsi, kolikor jih je prišlo, so tatje in roparji, ovce pa jih niso poslušale. Jaz sem vrata; kdor vstopi skozi mene, bo zveličan, in bo hodil noter in hodil ven in bo našel pašo. Tat ne pride, razen da krade in kolje in pogublja. Jaz sem prišel, da bi imeli življenje in ga imeli v izobilju. Jaz sem dobri pastir. Dobri pastir dá svoje življenje za ovce. Najemnik, ki ni pastir in ovce niso njegove vidi volka priti in ovce popusti ter zbeži, in volk jih pograbi in razkropi. Najemnik pa zbeži, ker je najemnik in ga za ovce ni skrb. Jaz sem dobri pastir in poznam svoje ovce in moje poznajo mene, kakor mene pozna Oče in jaz poznam Očeta. In svoje življenje dam za svoje ovce. Še druge imam, ki niso iz tega hleva. Tudi tiste moram pripeljati, in poslušale bodo moj glas in bo ena čreda, en pastir“ (Jan 10, 1-16). Kristus je vedel, da so množice kakor ovce brez pastirja. Sv. Matej piše v devetem poglavju: „In Jezus je hodil po vseh mestih in vaseh: učil je v njih shodnicah, oznanjal blagovest kraljestva in ozdravljaj vse bolezni in vse slabosti. Ko pa je videl množice, so se mu zasmilile, ker so bile izmučene in razkropljene kakor ovce, ki nimajo pastirja“ (Mt 9, 35-36). Danes je še vedno tako. Zato je najvišji pastir, kakor sv. Peter imenuje Kristusa (1 Petr 5, 4), pred povratkom k Očetu naročil Petru in njegovim naslednikom: „Pasi moje ovce“ (Jan 21, 17). Papež, škofje in duhovniki so tako v Kristusovem imenu naši pastirji. „Nekdaj ste bili kakor izgubljene ovce, zdaj pa ste se obrnili k pastirju in varuhu vaših duš“, piše sv. Peter v svojem prvem listu (1 Petr 2, 25). Naše tretje srečanje s Kristusom je srečanje s Cerkvijo v njeni pastirski službi.

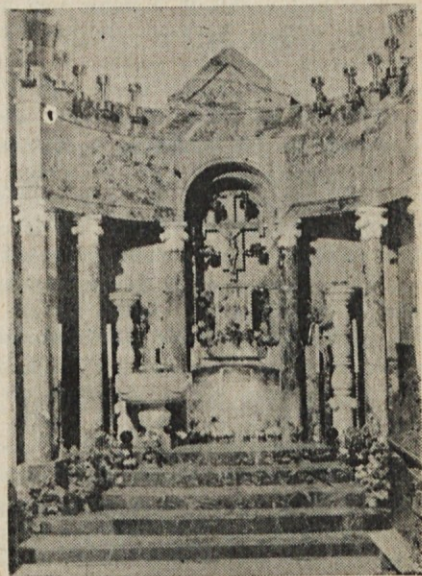
SIMBOL PAPEŽEVE TIARE

Ena največjih slovesnosti, kar jih pozna katoliška Cerkev, je kronanje novega papeža. Sv. očetu polože na glavo tiaro, trojno krono kot znak trojne oblasti, učiteljske, duhovniške in pastirske. Trojna krona, ki jo Kristusov namestnik na zemlji in naslednik sv. Petra nosi ob posebno slovesnih svečanostih, naj nas vedno spominja na naše trojno srečanje s Kristusom v trojni službi Cerkve. Če je Kristus obljubil apostolom: „Glejte, jaz sem z vami vse dni do konca sveta“ (Mt 28, 20), potem velja ta obljuba prav posebej tam, kjer Cerkev vrši svojo trojno službo.

PO CERKVI SREČUJEMO KRISTUSA

Trojno breme tlači ljudi: breme zmote, breme greha in breme slabosti. Če bi ljudje ostali prepuščeni sami sebi, bi že zdavnaj podlegli tem bremenom. Danes morda še bolj čutimo vso težo zmote, greha in slabosti, ker se je svet tako oddaljil od Boga. Mi vsi moramo živeti v tem svetu in smo stalno izpostavljeni njegovemu vplivu. Nekateri postajajo že malodušni in se boje, da bodo podlegli. A tudi danes veljajo tolažilne besede: Množice se mi smilijo, ker so kakor ovce brez pastirja. Tudi danes nam Gospod ponavlja: Jaz sem pot, resnica in življenje, in tudi danes naroča svojim namestnikom: Pasite moje ovce! Cerkev zvesto opravlja trojno službo in rešuje ljudi iz trojne bede, iz bede zmote, greha in slabosti. Papež in škofje vrše to naročilo na posebno izrazit in uraden način. Oni so od Boga postavljeni naši učitelji, veliki duhovniki in veliki pastirji, v njihovi službi vedno znova srečujemo Kristusa.

A morda so papež in škofje predaleč od našega vsakdanjega življenja, da bi mi res stalno doživljali, da v njih srečujemo Kristusa. Zato pa papež in škofje pošiljajo k nam posvečene duhovnike, župnike in kaplane; ti naj bi bili v vsakdanjih razmerah naši učitelji, duhovniki in pastirji. Kjerkoli živi in deluje posvečen katoliški duhovnik, ki ga je k nam poslala Cerkev, povsod tam se vedno znova uresničuje naše trojno srečanje s Kristusom. Naj bo ta duhovnik star in izkušen, naj bo mlad in šele na začetku svoje službe, naj bo temeljito izobražen in naj ima posebne naslove, ali pa naj bo čisto preprost, z ljudstvom povezan dušni pastir, če le prihaja v Kristusovem imenu in po naročilu Cerkve, je naš

Plečnikov krstnilnik in božji grob v Škofji Loki

učitelj, duhovnik in pastir in v njem vedno znova srečujemo Kristusa. Zato tako ljubimo svoje duhovnike, se zbiramo okrog njih, jih poslušamo, jim estajamo zvesti, se jih oklepamo in gremo za njimi. V njih živi Kristus, v njih je med nami Cerkev, oni nas vodijo na pot resnice in življenja.

TUDI V VERNIKIH

A smemo in moramo iti še korak dalje. Kristusa ne srečujemo samo v posvečenih duhovnikih, ki uradno vrše trojno službo po naročilu Cerkve, ampak tudi povsod tam, kjer živi krščanski človek, katoliški mož ali žena, ki sta zvesta sv. Cerkvi. Cerkv, to niso samo papež, škofje in duhovniki, to so tudi vsi verniki. Na neki način, ki se seveda bistveno razlikuje od uradnih nosilcev trojne oblasti, Kristus tudi katoliškim laikom poverja učeniško, duhovniško in pastirsko službo. To velja predvsem za krščanske matere in očete. Njim je vendar izročena prva skrb za otroke, da jih poučujejo v sveti veri, da jih uče moliti, da jih vodijo k sv. maši in navajajo k zakramentom, da jih vodijo skozi viharje in nevarnosti življenja. Ker danes mnogokje manjka duhovnikov ali ker ne morejo tako izvrševati svoje službe, kakor bi bilo potrebno, je naloga in odgovornost očetov in mater še toliko večja. Poklicani so, da tako uče in skrbijo za otroke, da jih tako vzgajajo in vodijo k Bogu, da bodo otroci že v njih zares srečavali Kristusa. Starši so prvi zastopniki božji, prvi namestniki škofov in duhovnikov. Če jim starši ne pomagajo pri izvrševanju njih trojne službe, tudi ti ne bodo dosti dosegli. Zato mora biti sodelovanje med starši in du-

hovniki res tesno in močno. Torej morajo starši vzgajati svoje otroke v pravi pokorščini in zvestobi, v pravi ljubezni do duhovnikov in škofov. Kjer odrasli v družini slabo govorijo o duhovnikih, kjer hujskajo proti njim, kjer vidijo na duhovnikih le človeške slabosti in napake, tam se lahko zgodi, da sebi in mladini preprečijo trojno srečanje s Kristusom v Cerkvi. Odgovornost pa ni samo na ramah očetov in mater, ampak na ramah vseh odraslih, posebno še na ramah vzgojiteljev, učiteljev, mojstrov in delodajalcev. Nihče se ne more in ne sme izgovarjati, da mu ni vse to nič mar. Kdor ne pomaga velikemu pastirju naših duš in njegovim namestnikom, ta pomaga njegovim nasprotnikom in sovražnikom. „Kdor ni z menoj, je proti meni, in kdor ne zbira z menoj, raztresa,“ pravi Gospod (Mt 12, 30).

Pri zadnji večerji je ob slovesu dejal Tomaž Kristus: „Gospod, ne vemo, kam greš; in kako bi mogli vedeti za pot?“ Ali bomo tudi mi tako odgovorili? Ali ne smemo z vso gotovostjo odgovoriti: Gospod vemo za pot. Ti si naša pot, resnica in življenje. Ali ne bomo tudi mi, kot nekdanji Peter, z vsem zaupanjem rekli: „Gospod, h komu pojdemo? Besede večnega življenja imaš in mi vemo in verujemo, da si Ti Kristus, Sin božji“ (Jan 6, 68-69). Mi verujemo in vemo, da si še danes pričujoč v svoji Cerkvi kot naš učitelj, duhovnik in pastir. Mi verujemo in vemo, da v Tvoji Cerkvi, ki izvršuje trojno službo, Tebe srečujemo, Tebe, ki si naša pot, resnica in življenje.

Dr. Alojzij Šuštar, Švica

Stari cilji in nova pota

Čeprav so se časi zelo spremenili, se dušnopastirske metode še niso tako spremenile in se najbrž tudi ne bodo tako hitro. Zdi pa se, da moramo v sodobnem dušnopastirskem delu polagati važnost predvsem na dve stvari: na versko vzgojo posameznika in na družino.

Ker je danes človek v nekrščanskem okolju veliko bolj nase navezan, je potrebno, da je sam močan in trden v veri in zvest v verskem življenju.

Pred desetletji je bil klic: pokristjanite okolje, s tem boste pokristjanili delavca, tehnika, izobraženca. Priznajmo, da se to pokristjanjenje okolja ni posrečilo. Zahteva seveda ostane, a pot je drugačna: napravite poedince za dobre in močne kristjane, ki bodo kakor kvas v testu, kakor luč v temi, kakor znamenje ob poti, in ljudje bodo postali nanje pozorni. Od njih bo izhajalo novo življenje in zajelo tudi okolico.

Zato je dušno pastirstvo poedincev ali pa majhnih skupin, ki pa so izredno močno apostolsko orientirane, ena največjih nalog za sedanjost in bodočnost. Skrbeti moramo za vse, kar nam pripomore k vzgoji takih poedincev, ki bodo priče novega krščanstva: osebna molitev, tudi v obliki premišljevanja, pogosto prejemanje zakramentov, duhovne obnove in duhovne vaje, posebne načine liturgične sv. maše, ki pa ostane popolnoma v meji cerkvenih predpisov, osebni stik kljub ogromni zaposlenosti. Če se nam posreči vzgojiti take apostolsko usmerjene poedince, smo v dušnopastirskem oziru dosegli morda več kot pa s splošnim misijonom v celi župniji.

Druga posebna naloga je družina. Po besedah Pija XII. je družina velik bolnik našega časa. Kdor se zavzema za družino, bo res nekaj doprinesel k zgradbi boljšega sveta. Seveda je tu cel *circulus vitiosus* in dušni pastir večkrat ne ve, kje bi začel: ali pri starših ali pri otrocih, ali pri fantih ali pri dekletih, ali pa kar z glavno ofenzivo na celi črti. Najbrž ni izdelanih receptov, ki bi bili povsod veljavni in uspešni. A važno je, da problem najprej vidimo, občutimo njegovo nujnost, iščemo potov in sredstev ter možnosti za njegovo rešitev, sami in v skupnem razgovoru in predvsem tudi v razgovoru z Bogom v molitvi.

A. S.

V pastirskem pismu za leto 1963, ki razpravlja o slovanskih blagovestnikih sv. Cirilu in Metodu, nam katoliški škofje Jugoslavije govorijo o svetniški podobi svetih bratov. Med drugim pravijo tudi sledeče: „Globoka krščanska ponižnost svetih bratov pa je bila združena s heroičnim junaštvom za krščansko vero. V sveti gorečnosti za širjenje krščanske vere in zveličanja duš, sta z besedo in dejanjem izjavljala, da sta pripravljena za sveto vero žrtvovati svoje življenje. Do smrti sta vztrajala, v slovanskem apostolskem delu.“

Podoba sv. Cirila in Metoda

Sveta brata sta bila že v rojstni hiši v Solunu pobožno vzgojena. Njun oče Leon je bil „pobožen in je natančno spoštoval vse božje zapovedi“ (ŽK); enako je bila pobožna njuna mati Marija. Ciril je v ranih dedških letih napravil zaobljubo devišstva. V razkošnem Carigradu se je tako odlikoval „po čiststem življenju, da je bil ljub Bogu in ljudem“. Kot bistrumen filozof je filozofijo umeval kot prizadevanje, da v sebi ohrani tisto bogopodobnost (božjo podobo), kakršno je imel praded Adam pred izvirnim grehom; prvotno Adamovo bogopodobnost je imenoval pradedne časti. Te dedne časti je naš odrešenik Kristus po odrešenju obnovil. Ker je pa v odrešenem človeku še ostalo hudo nagnjenje, zato se morajo kristjani prizadevati, da nadnaravno bogopodobnost ohranijo, to je, da ohranijo in obnav-

ljajo krstno nedolžnost. Kot slavljene profesor filozofije je svoj filozofski naslov ponižno in bistrumen razlagal, da je kot Adamov vnuk rojen v izgnanstvu in siromaštvu; njegova filozofija je prizadevanje za prvotno rajsko bogopodobnost, to je: za krstno nedolžnost.

CIRILOV NAUK

Kakor veliki cerkveni očetje sv. Janez Zlatousti, sv. Gregor Nazianški, sv. Ambrozij in drugi, tako je tudi naš sveti blagovestnik učil, da je pravi filozof tisti, ki duhovne stvari više ceni kakor minljive zemeljske stvari. Pravi filozofi so svetniki, kakor uči tudi sv. pismo: strah božji, to je spoštljivo pobožno božje čiščenje, je začetek modrosti.

Vodilna misel pradednih časti in krstne nedolžnosti je Cirila in Metoda obenem opozarjala, da so vsi v krstu prenovljeni Adamovi potomci bratje med seboj, eno v Kristusu, kakor zgovorno naglašaja sv. Pavel.

Adamove pradedne časti so izvirni izraz človečanskih pravic, ki jih v današnjem času tako odločno naglašajo. Misel pradednih časti je sv. Cirila in Metoda spodbujala, da sta se žrtvovala za tedaj prezirane Slovane, jim dala slovansko bogoslužje in jih kot enakopravne člane vključila v družino krščanskih narodov.

Sv. Ciril in Metod sta se zato umaknila v samostan, da sta se v samoti tako poglobila v krščansko mišljenje in življenje, da sta mogla krščansko vero širiti ne samo z besedo, ampak tudi z zgledom, zakaj besede mičejo, zgledi pa vlečejo. Sv. Pavel je svojega učenca Timoteja opominjal: „Bodi vernikom zgled v besedi, vedenju, ljubezni, veri, čistosti... Če boš tako ravnal, boš zveličal sebe in tiste, ki te poslušajo“ (1 Tim 4, 12 in 16). Privlačno moč svetniškega zgleda so čutili Hazari, ko so se Cirilu zahvaljevali: „Mi smo neizobraženi ljudje, to pa verujemo, da si od Boga poslan.“ Še bolj so to okušali moravski in panonski Slovani.

METODOV VZGLED

Hrabrega vojaka in državnika Metodija nam njegovi staroslovenski življenjepisi predstavlja, da se je kot menih odlikoval po „ponižni pokorščini in po natančnem spolnjevanju vseh redovnih pravil.“ O misijonskem poslanstvu v hazarski državi beremo, da je bil „Metod pokoren sluga mlajšemu bratu. Ciril je nasprotnike krščanstva zmagoval z besedami, Metod z molitvijo.“ Tu-

di v Moravski, Pamoniji in Rimu je bil Metod ponižno podrejen bratu Cirilu. Šele po Cirilovi smrti je Metod osamljen prevzel vodstvo slovanskega misijonstva in v najtežjih razmerah junaško vztrajal do smrti.

Globoka krščanska ponižnost svetil bratov pa je bila združena s heroičnim junaštvom za krščansko vero. V sveti gorečnosti za širjenje krščanske vere in zveličanju duš sta z besedo in dejanjem izjavljala, da sta pripravljena za sveto vero žrtvovati svoje življenje. Do smrti sta vztrajala v slovanskem apostolskem delu.

Sveta brata Ciril in Metod

APOSTOLA VESOLJNE CERKVE EDINOSTI

Sveta slovanska blagovestnika sta kot grška domoljuba priznavala bizantinskega cesarja za krščanskega rimskega cesarja, a z odločnim poudarkom, da nima oblasti nad vesoljno Cerkvijo. Vrhovno cerkveno oblast ima rimski papež. Krščanski cesar je pa pokrovitelj sv. Cerkve in podrejen papežu.

Stara vzhodna izročila so živahno poudarjala edinstvo vzhodne in zahodne Cerkve pod papeževim poglavarstvom. To zavest vesoljne cerkvene edinstosti so v srcih svetih bratov posebej poživljale svetinje rimskega papeža Klementa, ki sta jih našla v bizantinskem mestu Kerzoni in jih potem skozi Moravsko in Panonijo leta 867 nesla v Rim.

V Rim sta potovala zato, ker sta rimskega papeža priznavala za poglavarja vesoljne Cerkve. Rimskemu papežu sta predložila svoje misijonsko delo in dossegla, da je papež potrdil in blagoslovil slovanske bogoslužne knjige. Papeža sta imenovala: apostolski gospod, apostolik. S tem sta naglašala, da je rimski škof zato vrhovni poglavar sv. Cerkve, ker je naslednik sv. apostola Petra. Sv. Metodu in njegovim učencem je bil Rim še posebno drag, ker je bil grob sv. Klementa in poleg njega grob našega blagovestnika Cirila.

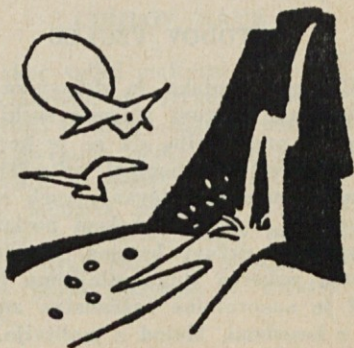
DRAGOCENA DEDIŠČINA

Sv. Metod je kljub mnogim neprijetnostim in krivicam s strani nemških škofov vztrajal v neomajni edinstvi z rimsko Cerkvijo. To vdanost vesoljni cerkveni edinstvi je kot dragoceno dediščino zapustil svojim učencem. Metodovi učenci so ob pogrebu svojega dragega nadškofa peli bogoslužne pogrebne molitve v slovanskem, latinskem in grškem jeziku. Tako so iz dna svojih

src slavili vesoljno edinstvo vzhodnega in zahodnega krščanstva.

Iz Moravske izgnani Metodovi učenci so tudi v deželah južnih Slovanov ohranili živo zavest vesoljne edinstvi središčem v Rimu. To je posebno nazorno učil poglavitni Metodov učenec Kliment Ohridski. V Klimentovi cerkvi v Ohridu je še danes ohranjena stara slika sv. Petra s cerkvijo na ramah. Ta edinstvena slika nazorna izraža, da je sv. Peter tista skala, na katero je Kristus sezidal svojo Cerkev in da so Petrovi nasledniki poglavarji vesoljne Cerkve.

Po nauku sv. Pavla je pobožnost v vsakem pogledu koristna. Tako imajo tudi vse izredne odlike Cirilovega in Metodovega dela svoje korenine v njihni globoki pobožnosti in v odlični svetosti. Sveta brata sta bila kot prava svetnika v vseh težavah in ovirah vdana cerkveni edinstvi. V njihnih srcih se je uresničevala misel pobožnega krščanskega pisca: „Kolikor bolj se bližamo Bogu, toliko bolj smo edini“ (Hugo a. s. Victor, De amore sponsi PL 176, 994: Quanto magis Deo appropinquare incipimus, tanto magis in unum congregamur). V isti njihni svetosti ima svoje korenine njun poseben način (metoda) in uspeh slovanskega misijonstva, posebej slovansko bogoslužje.

v v **NARASCANJE PREBIVALSTVA IN GOSPODARSKI RAZVOJ**

V zadnjem času se pogosto stavlja vprašanje, kako spraviti v sklad gospodarstvo in razpoložljivo množino za življenje potrebnih dobrin z močno rastočim številom prebivalstva. To vprašanje se nanaša ali na svet v celoti ali na dežele, ki pomanjkanje trpe.

NESORAZMERJE MED PREBIVALSTVOM IN SREDSTVI ZA PREŽIVLJANJE

Kar zadeva celotni svet, nekateri opozarjajo, da se bo po zadetvini računih število človeštva v nekaj desetletjih zelo pomnožilo, medtem ko bo gospodarstvo raslo mnogo počasneje. Iz tega nekateri sklepajo, da se bo v kratkem času nesorazmerje med številom prebivalstva in količino življenjskih potrebščin še zaostriilo, če se množitev človeštva kakorkoli ne omeji.

Iz statistik gospodarstvo manj razviti deželi pa kot gotovo sledi to: ker se tam vedno bolj širi uporaba sodobnih higienskih in zdravniških pridobitev,

pač umrljivost otrok in se dviga povprečna življenjska doba; število rojstev, ki je v teh deželah navadno visoko, pa ostane, vsaj dalje časa, isto. Medtem ko je število rojenih višje od števila isto leto umrlih, pa ne raste gospodarska proizvodnja v teh deželah sorazmerno s prebivalstvom. Zato se v takih revnejših državah življenjske razmere ne izboljšujejo, marveč nujno postajajo vedno slabše. Da ne bi prišlo do najhujšega, nekateri mislijo, da je potrebno spočetje in rojstvo preprečevati ali kakorkoli omejevati.

VSEBINA PROBLEMA

Da povemo resnico, ni videti, da bi razmerje med številom prebivalstva in možnostmi prehrane glede na celotni svet povzročile sedaj ali v bližnji bodočnosti resne težave. Razlogi, ki jih za to navajajo, so tako negotovi in sporni, da iz njih ni možno nič zanesljivega sklepati.

Poleg tega je Bog v svoji dobroti in

Janez XXIII. s kitajskim kardinalom

modrosti vsadil v naravo skoro neizčrpno rodovitnost in obenem človeka obdaruje s toliko bistroumnostjo, da more z uporabo primernih sredstev izkoriščevati darove narave za zadovoljitev svojih življenjskih potreb. Zato za rešitev tu zastavljenega vprašanja v njegovi osnovi nikakor ni izbirati poti, ki ruši ne le od Boga postavljeni нравni red, ampak tudi sam vir človeškega življenja. Nasprotno si mora človek pridno prizadevati, da si s temeljito uporabo tehnike in znanosti pridobi globoko poznanje prirodnih sil s tem vedno bolj obširno gospodstvo na naravo. Sicer pa daje napredek, ki ga je človek do danes dosegel v znanosti in tehniki, glede tega skoko neomejeno upanje za bodočnost.

Vemo, da pogosto nastajajo v določenih pokrajinah in tudi v manj bogatih državah glede našega vprašanja težave zato, ker so gospodarske in so-

cialne razmere tako pomanjkljivo urejene, da vsako leto številnejše prebivalstvo ne more doma dobiti za življenje potrebnih sredstev, kot tudi zato, ker ni med narodi takšne vzajemne povezanosti, kot bi bila potrebna.

Kljub temu položaju vendar odločno izjavljamo: Pri obravnavanju in reševanju teh vprašanj ni dovoljeno uporabljati metod in sredstev, ki nasprotujejo človekovemu dostojanstvu in kakršne brez sramu priporočajo tisti, ki pojmujejo človeka in njegovo življenje zgolj materialistično.

Po našem prepričanju more biti to vprašanje rešeno le, če gospodarski in socialni napredek spoštujeta in pospešujeta prave človeške vrednote, tako posameznika kot vsega človeštva. Pri reševanju tega vprašanja je zato treba prvenstveno upoštevati vse, kar pripada dostojanstvu človeka sploh ali življenju vsakega posameznika; to je glavno. Poleg tega si je treba prizadevati v tej zadevi za sodelovanje med vsemi narodi, z namenom, da bi si ti mogli, v veliko korist vseh, urejeno med seboj izmenjavati koristna dognanja, kapital in ljudi.

SPOŠTOVANJE ZAKONOV ŽIVLJENJA

V tej zadevi slovesno izjavljamo: Človeško življenje se naprej izroča in žiri po družini; ta temelji na istem nerazvezljivem zakonu, ki je pri kristjanih povzdignjen k časti zakramenta. Človeško življenje se predaja novim ljudem v osebno in zavestnem dejanju; zato je pa vezano to razmnoževanje na svete, neomajne in nedotakljive božje postave, ki jih nihče ne sme prezirati ali kršiti. Zato so tu povsem nedopust-

ne metode in sredstva, ki jih je dovoljeno uporabljati za razmnoževanje rastlin in živali.

Človeško življenje mora vsakomur biti nekaj svetega, ker že od svojega izvora vključuje sodelovanje božje stvarilne moči. Kdor se torej oddalji od božjih postav, ne žali le samega božjega veličanstva ter ponižuje sebe in človeški rod, temveč tudi slabi najgloblje sile svojega naroda.

VZGOJA K ODGOVORNOSTI

Zato je izredno važno, da se novi rod ne le skrbno kulturno in versko vzgaja, kar je pač pravica in dolžnost staršev, marveč tudi, da v vsem svojem ravnanju kaže najglobljo zavest odgovornosti, tako tudi pri ustanavljanju lastne družine in pri rodnji in vzgoji otrok. Otrokom morajo ne le vcepiti trdno zaupanje v božjo previdnost, ampak tudi privzgojiti neomajno in odločno voljo, prenašati napore in žrtve; tem se ne sme odtegovati nihče, ki je prejel vzvišeno in težko poslanstvo, da sodeluje z Bogom pri množenju življenja in vzgoji otrok. V tej prevažni stvari nič ni večjega pomena kot Cerkev s svojim naukom in nadnaravno pomočjo. Tudi iz tega razloga ji je treba priznati pravico, da svobodno vrši svoje poslanstvo.

SLUŽBA ŽIVLJENJU

Kot beremo v prvi Mojzesovi knjigi, je Bog bitjema, ki jima je v početku sam podelil božjo naravo, dal dve zapovedi, ki se med seboj dopolnjujeta. Najpej je namreč naročil: „Plodita in množita se!“ (1 Moz 1, 28); nato je ukazal: „Napolnita zemljo in si jo podvrzita!“ (prav tam).

Druga od ten zapovedi, gospodovati naravi, nikakor ne meri na uničevanje dobrin, ampak te izroča v službo človeškemu življenju.

Z veliko notranjo žalostjo zato danes opazamo dva nasprotna pojava: Z ene strani slikajo pomanjkanje življenjskih potrebščin v tako temni luči, kakor da bo človeštvo skoro poginilo od bede in lakote. Z druge strani pa prevračajo znanstveni in tehnični napredek ter gospodarsko bogastvo v sredstva, ki vodijo človeštvo v skrajni propad in strašen pogin.

Bog je v svoji previdnosti človeku sicer dal dovolj dobrin, da z njimi more dostojno nositi bremena, ki so v zvezi z rodno otrok. Toda to je težko ali sploh nemogoče, če ljudje zabloudijo s prave poti in v pokvarjeni miselnosti zlorablajo omenjena sredstva v nasprotju s človeško pametjo ali proti svoji socialni naravi in tako proti božjim načrtom.

Janez XXIII. v okrožnici
„Matí in Učiteljica“

Nuncij v Parizu v razgovoru
z znanim socialistom

ZADNJE BESEDE JANEZA XXIII.

MIR JE DAR BOŽJI

Ne mir, ki sloni na sili in nezaupanju, ampak tisti mir, ki sloni in izhaja iz pravično urejenih medsebojnih odnosih je mir, ki si ga želijo narodi in ljudstva. Ta mir je dragoceni božji dar in brez njega ni napredka, ni bodočnosti v urejenem življenju ne za posameznike, niti družine in narode. (Sv. oče v nagovoru ob priliki obiska pri predsedniku italijanske republike 11. 5. 1963.)

POSŁANSTVO CERKVE JE MIR

Cerkev je nevtralna v oboroženih spopadih in tudi v besednih borbah. Ta nevtralnost se pa ne sme razumeti kot neka pasivnost, kot da bi se Cerkev omejila samo na opazovanje in si ne bi upala povedati resnice, kadar je to potrebno. Cerkev se stalno trudi ter prizadeva, da bi ljudje spoznali načela, ki vodijo k resničnemu miru, si prizadeva za stalnost ustanov in nosilcev družbenega življenja. Cerkev se tudi ne omeji na opozorila in prošnje vojskujočim se silam, ampak se trudi za vzgojo in oblikovanje človeka, ki bo delal za mir, ki bo imel miroljubne misli, srce in roke. Cerkev

hoče resnični krščanski mir. Temelji tega miru so pa vera, upanje in ljubezen. Te kreposti pa morajo biti spremljane s previdnostjo, pravičnostjo, odločnostjo in krotkostjo. (Sv. oče Janez XXIII. v nagovoru časnikašem 7. marca 1963)

PRIJATELJSTVO Z BOGOM

Imamo različne značaje, težave, bolečine, pričakovanje in hrepenenje, vsi pa moramo iskati pot, ki vodi h Bogu. Prošiti ga moramo za potrebne milosti, za zaščito in pomoč, moramo ga ljubiti. V srcih moramo nositi mir božji, kar pomeni, da živimo v prijateljstvu z Bogom. (Sv. oče Janez XXIII. v cerkvi vnebohoda na prvo nedeljo v postu 1963.)

PETER, ALI ME LJUBIŠ?

To vprašanje Kristus ni namenil samo svojemu namestniku na zemlji, ampak tudi vsem vernikom. Da bi vsi lahko takoj in pritrtilno odgovorili! Kako lep je odgovor: „Gospod, ti veš, da te ljubim!“ Na to našo ljubezen nam Kristus vedno odgovori še z večjo ljubeznijo. Ljubezen do Kristusa je izhodiščna točka našega duhovnega življenja. Zato

poslušajmo vedno glas božji, mu sledimo, v našem okolju pa prižgimo luč resničnega nadnaravnega življenja. (Sv. oče Janez XXIII. v nagovoru v cerkvi sv. Saline 1. 3. 1963.)

CERKEV KLIČE K POKORI

Cerkev je bila včasih zelo stroga do vseh, ki so prekršili postavo Gospodovo. Pokazala pa je tudi veliko sočutja do vseh, ki so se kesali svoje krivde in zapupali v neskončno usmiljenje božje. Tudi dandanes kliče Cerkev tiste, ki so zašli na kriva pota in s svojim početjem pogubljujejo lastno dušo ter škodujejo bližnjemu, da krenejo na pravo pot ter jim nudi vse možnosti za iskreno kesanje in povratek k Bogu. (Sv. oče v nagovoru 1. 3. 1963.)

BERIMO SV. PISMO

Cerkev opozarja vernike, da ne pozabijo na potrebo vedno večjega poznavanja verskih resnic. Zato ne smemo zanemarjati dragocenega zaklada, ki je sveto pismo. Sveto pismo so razlagali cerkveni učenjaki skozi vse čase, zato je njegovo pisanje in razumevanje dostopno tudi širšim množicam. Pri branju teh zakladov bomo vedno bolj odkrivali veličino naše vere, pred nami bo zablestela resnica v vsej veličini. Pomaga nam tudi, da se izognemo zmotam, sledimo resnici, spoznamo Boga in Njegov nauk. (Sv. oče v nagovoru v splošni avdienci 13. 2. 1963.)

BOG NAS JE USTVARIL IN NAM POSLAL ODREŠENJE

Bog je ustvaril nebo in zemljo, vse stvarstvo. Potem pa je poslal Križ, znamenje odrešenja, ki zajame vso človeško družino. Križ pomeni odpuščanje vsem, ki so se prekršili zoper postavo, tolažbo, ki trpijo in so preganjani zaradi Kristusa, je veselje vseh, ki se trudijo, da

bi bili vedno bolj podobni Odrešeniku. Bog hoče, da za lastno odrešenje tudi sodelujemo, to je, da izpolnujemo Njegovu postavo in če jo prekršimo, delamo pokoro. (Sv. oče Janez XXIII. v nagovoru 13. 2. 1963.)

MIR Z VAMI,

to je tisti mir, ki je zaklad vse realnosti na zemlji in ima sveto vrednost. Ta mir želi sv. oče vsemu človeštvu. Zato kadar sprejema poglavarje ali predstavnike narodov govori vedno o miru. V tem vidi svoje veliko poslanstvo in izpolnjevanje nalog, ki jih nalaga evangelij, ki ga ima vedno pred seboj. Evangeliji so namreč tisti vir in temelj, kateremu se mora prilagoditi vsa človeška znanost, človeški zakoni in medsebojni odnosi. So tudi temelj, na katerih sloni krščanska civilizacija. Besede miru, ki izhajajo iz evangelija so razumljive in vabljive za vsakega, tudi nekatoličane, ki v zadnjem času vedno bolj pogosto obiskujejo sv. očeta. Po tej poti se pride do bistva krščanstva, ki bi naj vedno bolj bogatilo naše vsakdanje življenje. (Sv. oče v nagovoru v splošni avdienci 6. 2. 1963.)

V KRATKI DOBI

4 let svojega vladanja je papež Janez XXIII. poslal svetu 8 okrožnic. 1. Ad Petri Cathedram 29. 6. 1959, ki govori o miru, edinosti in resnici; 2. Sacerdoti Nostra Primordie, 1. 8. 1959 ob stoletnici smrti arškega župnika; 3. Grata Recordatio, 26. 9. 1959 o molitvi sv. rožnega venca; 4. Princep Pastorum, 28. 11. 1959 o misijonih; 5. Mater et Magistra, 15. 5. 1961 o družbenem vprašanju; 6. Aeterna Dei, 11. 11. 1961 ob spominu papeža Leona Velikega; 7. Penitentiam Facere, 1. 6. 1962 za pripravo na vesoljni cerkveni zbor; 8. Pacem in Terris, 10. 4. 1963 za mir med narodi.

„Želja Jezusa Kristusa in svete Cerkve je, da bi vsi krščanski verniki pogosto in tudi vsak dan pristopali k sveti večerji, predvsem zato, da bi laglje krotili svoje grešno poželenje, se očiščevali vsakdanjih malih grehov in se varovali smrtnih, k čemur jim združenje z Bogom pomaga; ne pa v prvi vrsti zato, da bi Gospoda Jezusa častili, ali da bi bilo sveto obhajilo plačilo za njihove kreposti. Zato tridentinski zbor imenuje sveto Rešnje Telo vilo, s katerim se oproščamo malih grehov in se varujemo smr

SVETO OBHAJILO

Kadar razmišljamo o svetem Rešnjem Telesu, moramo vedno imeti pred očmi, da je to skrivnost vere, kot to vselej izjavlja duhovnik pri posvečenju keliha. Noben človeški um ne more tej skrivnosti prodreti do dna, nihče ne more v celoti razumeti tega čudeža božje vsemogočnosti in neskončne božje modrosti, ki sta zamislili in uresničili ta najsvetejši zakrament, v katerem božji Zveličar Jezus Kristus stalno biva med nami, se daruje za nas na naših oltarjih in je nebeška hrana naših duš.

Kakor pa je sveto Rešnje Telo nedoumljiva skrivnost vere, je v očeh Cerkve in vernih kristjanov tudi neizrekljiva skrivnost ljubezni. Le neskončna ljubezen do človeškega rodu je mogla nagniti Gospoda Jezusa, da je ustanovil ta najsvetejši oltarni zakrament, v katerem nadaljuje na skrivnost, zakramentalen način svoje življenje na zemlji v božjo slavo, v blagor Cerkve in v zveličanje naših duš. Je namreč značilno za ljubezen, da se želi žrtvovati za ljubljena bitja. Kdor nič ne da, nič ne ljubi; kdor da malo, tudi malo ljubi; kdor da veliko, skaže

veliko ljubezen; kdor pa vse da in samega sebe, ta skaže ljubezen do konca, do skrajnih mej. In prav to poudarja sveti Janez v svojem evangeliju, ko v uvodu k zadnji večerji ves prevzet piše, da je Jezus svojim, ki so bili na svetu, skazal ljubezen do konca (15, 1).

Ljubezen vedno hrepeni po združenju. Združenje Jezusa s svojimi verniki je tudi zadnji in najlepši cilj svetega Rešnjega Telesa, ki se uresničuje v pobožnem in vrednem svetem obhajilu.

KRUH IZ NEBES

Ko Jezus obljubi v Kafarnaumu sveto Rešnje Telo, ne govori nič o svojem evharističnem bivanju na zemlji in tudi ne o daritvi svete maše; govori izrecno samo o svetem obhajilu, kjer ga prejemamo kot nebeško hrano naših duš. „Jaz sem živi kruh, ki sem prišel iz nebes. Kruh pa, ki ga bom jaz dal, je moje meso za življenje svetá. Moje meso je res jed in moja kri je res pijača. Kdor jé moje meso in pije mojo kri, ostane v meni in jaz v njem. Kakor je mene poslal živi Oče in živim jaz po Očetu, tako bo tudi tisti,

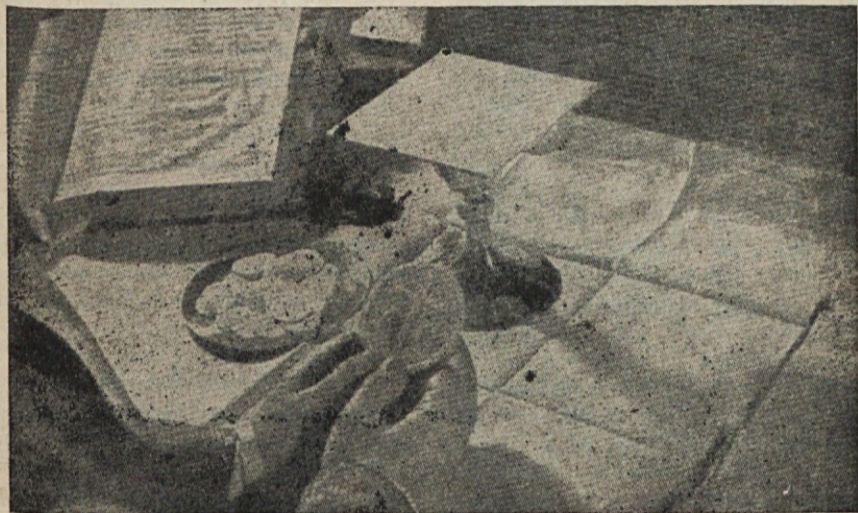
ki mene uživa, živel po meni. Kdor je ta kruh, bo živel vekomaj.“

Verska resnica o Jezusovi zakramentalni navzočnosti in sveti mašni daritvi je torej nerazdružno zvezana z naukom o svetem obhajilu. Brez svetega obhajila sveto Rešnje Telo ne bi doseglo svojega dopolnjenja. Jasno se to vidi iz poročil o zadnji večerji. Jezus spremeni kruh v svoje telo in vino v svojo kri; daruje se nebeškemu Očetu no nekrvav način, z nameni in čustvi krvave daritve na križu, nato pa dá apostolom svoje telo v jed in svojo kri v pijačo, rekoč: „Vzemite in jejte! Vzemite in pijte!“ Naroča jim, naj evharistično skrivnost zadnje večerje obnavljajo do konca sveta v njegov spomin. Tako torej Gospod Jezus svetega Rešnjega Telesa ni ustanovil v prvi vrsti za to, da bi ga med nami pričujočega molili in se udeleževali njegove daritve, ampak predvsem za to, da bi

ga uživali in s tem krepčali svoje duše ter jih pripravljali za večno življenje. Jasno nam to pričata tudi podobi kruha in vina, pod katerima Jezus nadaljuje med nami svoje zakramentalno življenje; sta to podobi dveh hranil, ki jih ima ves svet za najbolj redni, vsakdanji, glavni vir telesnega življenja. Vse to ima pred očmi sveta Cerkev, ko ukazuje, da ne sme biti nobene svete maše brez svetega obhajila, vsaj duhovnikovega. Ako bi mašnik, ki je posvetil kruh in vino, pred svetim obhajilom obnemogel ali umrl, je treba poklicati drugega, da sveto Rešnje Telo zaužije in tako sveto daritev dopolni.

UČINKI SVETEGA OBHAJILA

Glavni cilj svetega obhajila je, kot smo že omenili, naše združenje s Kristusom. Sicer smo z njim združeni že po posvečujoči milosti, ki smo jo prejeli pri svetem krstu, kjer smo postali čla-

Kristus v presv. Rešnjem Telesu je središče našega krščanskega življenja

ni Cerkve, udje skrivnostnega Kristusovega telesa, božji otroci in dediči nebes. V svetem obhajilu pa se to združenje vernega kristjana s Kristusom na skrivnost, izreden način poglobi in utrdi. Posvečujoča milost se v svetem obhajilu v nas na izreden način pomnoži, saj prejmemo v njem samega početnika in Gospoda vseh milosti. S posvečujočo milostjo pa se v nas poveča tudi nadnaravna ljubezen do Kristusa, njegovo življenje se preliva v naše duše, da smo takorekoč duhovno eno z njim, kakor je sam dejal: „Kdor mene jé, bo živel po meni“ (Jan 6, 58).

Ta prvi in pglavitni cilj svetega obhajila jasno potrjuje sveta Cerkev v svojem nauku. Tridentinski zbor uči: „Kristus je hotel, da se ta zakrament prejema kot duhovna hrana duš, da bi te bile hranjene in krepečane z njegovim lastnim življenjem.“ Papež Leon XIII. piše v svoji okrožnici o svetem Rešnjem Telesu: „Nič ni večjega, nič bolj vrednega naših želja kot biti deležen božje narave. Prav to pa nam dá Kristus v svetem Rešnjem Telesu s tem, da združi človeka, ki je že deležen božjega življenja po posvečujoči milosti, še tesneje s seboj.“ Pij XII. pa pravi: „Po sveti Evharistiji se udje skrivnostnega Kristusovega telesa združijo med seboj in s svojo glavo z neizrekljivimi, božanskimi vezmi.“

To naše združenje s Kristusom v svetem obhajilu ni materialno, ampak duhovno, v posvečenje naših duš. Čeprav namreč prejmemo Kristusa resnično in dejansko v svoje telo, vendar Kristus ne pride v nas kot telesna, ampak kot duhovna hrana. Naše združenje z njim je zakramentalno, skrivnost — tako uče bogoslovni učitelji. Ako sveti očetje govorijo, da postanemo po svetem obhajilu eno telo s Kristusom, da se stopimo z

njim kot se vosek stopi z voskom in podobno, te njih izjave pač označujejo naše tesno združenje z Gospodom Jezusom, ki resnično pride v naše telo, vendar ne mislijo s tem učiti, da je to združenje v resnici fizično in materialno. Kakor je naše telo po svetem obhajilu dejansko posvečeno po Jezusovi evharistični bližini, so vendar naše vezi z njim duhovne, mistične narave, ki izvirajo in se utrjujejo iz medsebojne ljubezni. Zato tudi uči sveti Janez, da je ljubezen dopolnenje in višek krščanskega življenja, ko piše: „Bog je ljubezen in, kdor ostane v ljubezni, ostane v Bogu in Bog ostane v njem“ (I, 4, 16). Sveto Rešnje Telo se zato tudi imenuje zakrament ljubezni. Vse to lepo potrjuje pisatelj, ko piše: „Naše združenje s Kristusom v svetem obhajilu ne združi naših teles z njegovim, ne naših oseb z njegovo osebo, ampak združi čustva in usoglasi volji, da bi živeli po njem, kakor on živi po Očetu.“

V tem je torej razlika med telesno hrano in svetim obhajilom, da si ono človek osvoji in jo spremeni vase, sveto obhajilo pa nas spremeni v Kristusa, tako da moremo z apostolom v vsej resnici reči: „Živim, pa ne več jaz, ampak Kristus živi v meni“ (Gal 2, 20).

Lepo izražamo to svojo vero v naše združenje s Kristusom po ljubezni tudi sami, ko pravimo, da pride v svetem obhajilu v naše srce, čeprav pride v naše telo po isti poti in na enak način kot telesna hrana. —

VIR BRATSKE LJUBEZNI

To združenje s Kristusom, ki nas stori deležne njegovega božjega življenja, ki je v svojem bistvu ljubezen, posreduje vernikom tudi medsebojno ljubezen, kakor to uči Pij XII. v zgoraj omenjeni svoji izjavi. Cerkev gleda od

vseh početkov v svetem Rešnjem Telesu glavni vir resnične bratske ljubezni med kristjani. Sveti Luka piše o prvih kristjanih v Jeruzalemu, da so bili stanoviti v molitvi in lomljenju kruha, to je v svetem obhajilu; kot sad tega živega verskega življenja pa omenja, da so bili vsi enega srca in duha in jim je bilo vse skupno (Apd. 4, 32). Sveti Pavel na pozneje ožaloščen piše vernikom v Korintu, da sliši, da so med njimi razpori in vidi vzrok zato v nevrednem prejetanju svetega obhajila, pred čemer jih z vso resnobo svari. Z vso odločnostjo povdarja, da smo kristjani eno telo, ker smo vsi deležni enega kruha (I, 10, 17).

Iskrena ljubezen do Kristusa in bratska medsebojna ljubezen sta prva in poglavitna učinka vrednega svetega obhajila. Ako se ne pokažeta, tedaj nekaj v našem razpoloženju manjka.

ŠE DRUGI UČINKI

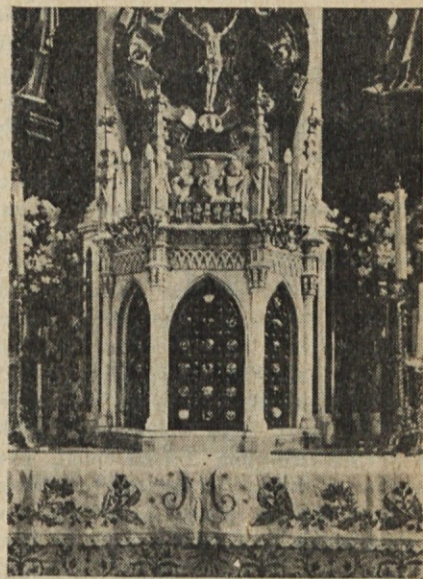
Tema glavnima učinkoma pa se pridružujejo še drugi. Tridentinski zbor nezmotljivo uči, da nam je Sveto Rešnje Telo zdravilo, s katerim se oproščamo malih grehov in se varujemo smrtnih. Kakor namreč hrana obnavlja telesno moč, ki se v živlenskem procesu izgublja, tako nam sveto obhajilo s pomnoženjem božje milosti in ljubezni odpušča male grehe, ki dušo v njenem notranjem življenju slabijo. Seveda ne smemo biti na te vsakdanje grehe več navezani, kadar sveto obhajilo prejmemo. Po nauku cerkvenih učiteljev se nam po svetem obhajilu radi pomnoženja božje ljubezni odpuščajo tudi časne kazni za greh, to pa v večji ali manjši meri z ozirom na našo pobožnost in gorečnost.

Glede smrtnih grehov Cerkev uči, da z njimi obteženi nikakor ne smejo pre-

jeti svetega obhajila. V svojem zakonu ukazuje, da se morajo verniki, ki jim vest očita kak smrtni greh, na vsak način pred svetim obhajilom spovedati in ne zadostuje za njegov prejem popolno kesanje. Uči pa Cerkev tudi, da nas sveto obhajilo pred smrtnimi grehi varuje, ker nam množi dušno moč in odpornost proti skušnjavam, zmanjšuje naše poženje in odganja od nas hudobne duhove, ki se boje Kristusove navzočnosti v nas, „Pomnoženje ljubezni je zmanjšanje poželjivosti“ — pravi sveti Avgustin.

NUJNOST SVETEGA OBHAJILA

Kljub temu, da je sveto Rešnje Telo najsvetejši od vseh zakramentov, vendar za zveličanje ni tako neobhodno potreben kakor sveti krst. Tridentinski

Tabernakelj župne cerkve v Škofji Loki

zbor uči glede malih otrok, ki še niso prišli k pameti, da niso obvezani prejeti svetega obhajila, ker so že pri krstu prejeli milost prerodenja in se učeni v Kristusa ter te milosti v tej dobi ne morejo izgubiti. Glede odraslih vernikov pa izjavlja, da sta jim neobhodno potrebna za zveličanje le sveti krst in sveta pokora, ako so krstno milost izgubili.

Potrebno pa je sveto obhajilo odra-
slim, da morejo vztrajati na poti kr-
ščanskega življenja in se zveličati. V
tem pogledu moramo imeti pred očmi
besede Jezusove in zapovedi sv. Cerkve.

Jezus pri obljubi svetega Rešnjega
Telesa z vso slovesnostjo izjavlja: „Res-
nično, resnično vam povem, ako ne bo-
ste jedli mesa sinu človekovega in pili
njegove krvi, ne boste imeli življenja
v sebi“ (Jan 6, 53). Iz teh besed jas-
no sledi Jezusova volja in zapoved, da
je treba sveto obhajilo vsaj ob gotovih
prilikah vredno prejeti. Kakor je nam-
reč tvarna hrana potrebna za ohrani-
tev telesnega življenja, tako je potreb-
na duhovna hrana za ohranitev du-
hovnega življenja duše. Sveto Rešnje
Telo se zato pomenljivo imenuje za-
krament stanovitnosti. V tem smislu
pravi sveti Ambrož: „Zato jemo Kris-
tusovo telo, da moremo doseči večno
življenje.“ In sveti Avgustin: „Noben
človek ne more priti v večno življenje
ako se ne udeležuje Gospodove mize.“
Mnogi bogoslovni učitelji iz tega skle-
pajo, da mora vsak človek vsaj željo
po svetem Rešnjem Telesu imeti, ako
ga tudi v resnici ne bi mogel prejeti.
Ta želja pravijo, pa je že vključena v
svetem krstu, tudi v krstu želja in krvi.

Nujnost svetega obhajila za zveli-
čanje jasno sledi iz navedenih Jezuso-
vih besed. Kdaj naj ga prejmemo in ko-
likokrat v življenju, tega pa Jezus ni

izrecno določil. Sveta Cerkev pravi, da
moramo prejeti sveto obhajilo po sa-
mem Jezusovem ukazu v smrtni nevar-
nosti, dalje nekajkrat v življenju, zlasti
kadar nam je sveto obhajilo potrebno,
da moremo zmagati kako težko sku-
šnjava.

Da bi pa bili glede dolžnosti svete
ga obhajila popolnoma na jasnem, sveta
Cerkev v svojem zakoniku jasno določa:
„Vsak vernik, enega in drugega spola,
mora, potem ko je prišel k pameti, pre-
jeti sveto Rešnje Telo enkrat na leto,
vsaj za Veliko noč“ (Kan 859). Veli-
konočni čas je v latinski Ameriki zelo
raztegnjen in traja vsako leto od prve
predpostne nedelje do 22. avgusta. Po
posebnem privilegiju se more v lujan-
ski baziliki v Argentini velikonočna
dolžnost opraviti skozi vse leto.

Zapoved velikonočnega svetega ob-
hajila veže pod smrtnim grehom. Kdor
bi je ne spolnil v določenem času, smr-
tno greši in Cerkev ga obvezuje, da
svojo velikonočno dolžnost spolni tekom
leta. Tudi Cerkev jasno izjavlja, da se
ta dolžnost z nevrednim svetim obha-
jilom ne spolni (kan 861).

Glede smrtne nevarnosti cerkev do-
loča, da so kristjani, ki se v njej na-
hajajo, obvezni prejeti sveto obhajilo
kot popotnico v večnost. Smrtna nevar-
nost obstoji tedaj, kadar se je resno
bati za življenje in je smrt zelo ver-
jetna. Priporoča cerkev prejem svete
popotnice tudi za slučaj, da je vernik
isti dan že prejel sveto obhajilo iz po-
božnosti. Dokler smrtna nevarnost tra-
ja, je dovoljeno in primerno, da vernik
prejme sveto popotnico pogosto, da, ce-
lo vsak dan. Dušnim pastirjem naroča,
naj s podelitvijo svete popotnice tež-
ko bolnim vernikom ne odlašajo preveč.
Skrbetni morajo, da jo prejmejo pri po-
polni zavesti (kan 864-65).

To so cerkvene odločbe glede nujnosti in dolžnosti svetega obhajila, ki tozadevno Jezusovo zapoved v podrobnostih določajo.

POGOSTNO SVETO OBHAJILO.

V navedenih zapovedih svete Cerkve pa je določeno le to, kar najmanj morajo storiti vsi, ki se k njej prištevajo. Želja svete Cerkve pa je ista kot želja Jezusova, da bi namreč verniki prejeli sveto obhajilo pogostoma in tudi vsak dan, ako jim je to mogoče.

Glede tega so zdaj v veljavi nadvse modre in mile določbe kongregacije svetega zbora, potrjene 20. decembra 1905 po velikem evharističnem papežu svetem Piju X. V domovini smo jih po odredih cerkve vernikom vsako leto v velikonočnem času preprali. Naj bodo v glavnem objavljene tudi v tem sestavku v poznanje in spodbudo:

„Želja Jezusa Kristusa in svete Cerkve je, da bi vsi krščanski verniki pogosto in tudi vsak dan pristopili k sveti večerji, predvsem zato, da bi laglje krotili svoje grešno poželenje, se očiščevali vsakdanjih malih grehov in se varovali smrtnih, k čemur jim združenje z Bogom pomaga; ne pa v prvi vrsti zato, da bi Gospoda Jezusa častili, ali da bi bilo sveto obhajilo plačilo za njihove kreposti. Zato tridentinski zbor imenuje sveto Rešnje Telo zdravilo, s katerim se oproščamo malih grehov in se varujemo smrtnih.“

Sledeč temu gornjemu načelu kongregacija sv. zbora določa in razglša:

1. Pogostno in vsakdanje sveto obhajilo naj bo dostopno vsem vernikom, katerega koli stanu in poklica, tako da se ne sme zabranjevati nikomur, ki se bliža sveti mizi v stanu posvečujoče milosti in s pravim namenom.

2. Pravi namen pa je v tem, da tisti, ki pristopi v obhajilni mizi, ne stori tega iz gole navade, iz nečimernosti, ali iz človeških ozirov, ampak zato, da ugotovi božji volji, se z Bogom tesneje v ljubezni združi ter s tem božjim zdravilom pomaga svojim slabostim in napakam.

3. Čeprav je nadvse zaželeno, da bi bili tisti, ki sveto obhajilo pogosto ali tudi dnevno prejemajo, prosti malih grehov, vsaj tistih, ki so popolnoma premišljeni, in da bi več ne bili nanje navezani, vendar zadostuje, da so prosti smrtnih grehov in imajo trdni sklep nikoli več ne grešiti.

4. Skrbeti je treba, da se vsak na sveto obhajilo pobožno pripravi in se po njem primerno zahvali, to pa po močeh, stanu in poklicu vsakega posameznika.

5. Spovednikov svet naj se glede tega upošteva. Vendar naj se spovedniki varujejo, da ne bodo od pogostnega in vsakdanjega obhajila nikogar odvrčali, ki je v božji milosti in ga želi prejeti s pravim namenom.

Tako je torej zdaj miza Gospodov vsem kristjanom dostopna in je pod do nje uglajena, k čemur veliko pripomorejo tudi nove določbe glede evharističnega posta, razglashene po Piju XII., ki so zdaj že splošno znane: Tri ure pred svetim obhajilom se morejo uživati vse jedi in piti tudi alkoholne pijače. Eno uro prej se lahko še uživajo nealkoholne pijače. Voda se lahko pije do zadnjega.

+

Mesec julij je posvečen presveti Jezusovi Krvi, ki je o njej rečeno v novih litaniyah, da je v svetem Rešnjem Telesu kopel in pijača. Je torej prav

primerno, da se ta mesec pomudimo pri poglavju o svetem obhajilu in obnovimo v spominu glavne resnice o njem. Cerkevni rek pravi, da se o svetem Reš-njem Telesu nikoli zadosti ne govori in ne piše. Srdilšče in žarišče krščanske-ga življenja je v njem.

Naj bodo te misli zaključene z le-pimi besedami svetega Alberta Velike-

ga: „Gospod Jezus se je hotel združiti z nami po svetem obhajilu, da bi tako uresničil, kar je dejal: ‘Moje veselje je bivati s človeškimi otroki.’ Tako po-stajamo deležni njegove narave, njego-vega življenje in njegove milosti, česar nimajo oni, ki svetega obhajila ne pre-jemajo.“

ALOJZIJ KOŠMERLJ

Deseta postaja

Sin božji je ponižan:

Slečejo ga in izpostavijo zasmehu sovražnikov.

Njegovo Telo trpi neizrečeno, ko z njega strgajo obleko in mu iz ran na novo privre dragocena živa Kri.

A z neomajno, nepreklicno voljo hoče do dna izpiti trpljenja kelih.

Odkloni celo napoj, pomešan z miro, pripravljen mu od blagih duš, da bi manj občutil bolečino;

odkloni ga, ker hoče pri zavesti trpeti in umreti

ter zadostiti za vse naše in vseh ljudi pregrešne zmote in strahote.

Na zemlji je naravnega bogastva v izobilju.

Pri tem tretjina človeštva glad trpi, otroci bolehalo, umirajo, ker jim hrane primanjkuje in nimajo obleke, da bi se zavarovali pred mrzloto.

Drugi se kopljejo v bogastvu, a nespodobnost v oblačenju, razkošje in zapravljanje izziva jezo in zavist.

Na izseljenskem romanju, ki je bilo lansko leto v Rimu, so begunci vsega sveto molili tudi sv. križev pot. Slovenska postaja je bila deseta. Besedilo, ki ga je slovenski molilec glasno molil, je bilo sledeče:

Tudi nas, Gospod, izseljence, begunce,

je zadela zla usoda:

prebivati smo morali v barakah, na podstrešjih,

preskusili smo lakoto in zimo.

Darujemo Ti to trpljenje, da bi bili podobni Tebi.

Gospod, dodeli, da zemeljske dobrine, ki jih razsipno je porazdelil Tvoj Oče, dosežejo namen:

živijo vse otroke Tvoje!

Daj, da v vsakem bratu, ki trpi, je lačen, slabo oblečen, spoznamo Tebe samega, ki nadaljuješ svoje zemeljsko potovanje:

„Resnično Vam povem:

Kar boste storili kateremu izmed najmanjših med mojimi brati, boste storili meni.“ Amen.

Zakaj nekateri ne verujejo?

Vera je dejanje spoznanja, hotenja in milosti. Bog pa daje vsem dovolj milosti, da morejo verovati, če le hočejo. Zato more biti vzrok grehov proti veri le v spoznanju ali hotenju. Na naše spoznanje in hotenje pa morejo vplivati notranji ali zunanji vzroki.

NOTRANJI VZROKI

Notranji vzroki za grehe proti veri morejo biti razumski ali nravní.

1. Razumski vzroki za grehe zoper vero so nevednost in napačne sodbe (predsodki).

Nevednost. Močna opora vere je verska izobrazba. Nasprotno pa pomeni verska nevednost ali polovičarska verska izobrazba veliko nevarnost za vero in je vzrok premnogih grehov zoper njo.

Znameniti francoski učenjak kemik Pastur je svojim učencem na vprašanje, kako je mogel vkljub svoji izobrazbi in slavi ohraniti tako globoko vero, odgovoril: „Prav zato, ker sem veliko razmišljal in se učil, sem postal tako veren, kakor je bretonski kmet. Ako bi bil še več razmišljal in se učil, bi postal veren kakor bretonska kmetica.“

Premnoge vodijo v greh zoper vero napačne sodbe o veri, verskih resnicah, papeštvu itd. Take sodbe so vedno posledica verske nepoučenosti.

2. Nravní vzroki za grehe zoper vero so strasti, zlasti napuh in nečistost.

Napuh. Vera zahteva, da sprejmemo razodete verske resnice in da se uklo-nimo tudi verskim skrivnostim. Vera zahteva, da se naša volja pokori božji volji in od Boga postavljeni cerkveni oblasti. Napuhnjen človek tega noče.

Zgodovina priča, da so bili vsi začetniki krivoverstev napuhnjeni. Najvišja oblast jim je bila lastni razum, a še tega jim je zaslepila ošabnost.

Tudi nečistost in druge strasti so veri močno nevarne. Vera namreč zahteva, da jih človek kroti in podreja božjim postavam. Če pa v človeku zmaga-jo strasti, mora omagati vera. Zato so mnogo več grehov zoper vero povzročili npr. grehi zoper vsem razumljivo zapoved: Ne nečistuj!, kakor skrivnost o presveti Trojici.

ZUNANJI VZROKI

Zunanji vzroki za grehe zoper vero so zlasti slaba družba in slabo čtivo, film, TV itd.

1. Dobra vzgoja v družini in šoli daje podlago tudi veri. Slaba vzgoja pa more že zgodaj povzročiti verske dvome in versko brezbriznost, ki le prerada vodi v nevero. Zato so starši ter vzgojitelji pred Bogom in družino dolžni mladini nuditi resno versko vzgojo ter jo varovati vsega, kar bi moglo škodovati njeni veri. Pomanjkljivost te vzgoje mora nadomestiti samovzgoja.

2. Kot slana zamori cvetje, tako more slaba družba, ki vero smeši, jo napada, ne živi po veri, zamoriti zlasti v mladem človeku versko življenje. Saj more versko slaba druba porazno vplivati celo na versko življenje starejših ljudi. Zato že pogovor pravi: „Povej mi, s kom hodiš, in povem ti, kaj si.“

3. Najusodnejše vpliva na versko življenje mladine nraвно slaba, veri nena-klonjena ali celo sovražna knjiga, časopis, revija.

A. K.

Kdo je kardinal Bea?

Menda ni nobena novost več, da na sedanjem vesoljnem zboru nastopata dve jasno ločeni struji: eno sestavljajo napredni — progresisti, drugo pa konservativci, ki se bolj držijo preteklosti. A to ni in ne more biti upravičen razlog za kakršnokoli pohujšanje. In vseh večjih mednarodnih zborovanjih je mogoče zaslediti milejša ali izrazitejša trenja med zastopniki različnih mnenj. In če isto opažamo sedaj na koncilu, je to le dokaz polnega življenja v Cerkvi ter tega, da škofje smejo misliti in tudi zares mislijo samostojno.

Toda s tem, da sta se pojavili na ves. cerkv. zboru dve nasprotni struji, še ni bilo vsega konec. Še večje začudenje je namreč povzročil ameriški list „Time“ ob priliki, ko je na čelo „naprednih“ postavil kardinala Bea, predsednika tajništva za zedinjenje vse kristjanov.

A četudi bi kardinal Bea ne bil med naprednimi, je brez dvoma prav on eden izmed najodličnejših koncilskih očetov in jih ni malo, ki postavljajo skromnega jezuita na prvo mesto, takoj za papežem.

Kdo pa je pravzaprav kard. Bea, da toliko govorijo in pišejo o njem ter ga postavljajo med koncilске „velmože“?

Spovednik Pija XII.

O velikem Piju XII. je pred kratkim neki časnikar objavil zanimiv spomin, kako se je pogostokrat tebi nič meni nič postavil v vrsto in skupaj z drugimi čakal na spoved.

Spovednik Pija XII. je bil neki jezuitski pater, tedaj še p. Avguštin Bea. K njemu se je mnogokrat zatekel po nasvet že Pij XI. in sedaj mu je tudi Janez XXIII. poveril eno najbolj odgovornih in kočljivih služb v Cerkvi, namreč zadevo, kako vse kristjane zblížati in združiti spet v eno samo božjo družino.

Avguštin Bea je bil rojen pred osemdesetimi leti v Schwartzvaldu (Nemčija). L. 1902 je vstopil v Jezusovo družbo. Noviciat je napravil v Holandiji, ker so v Nemčiji jezuite zatrli.

Mašniško posvečenje je prejel leta 1912 v Innsbrucku. Kmalu za tem je bil imenovan pa provincijala novoustanovlje-

ne jezuitske province v Nemčiji. To službo je vršil tri leta z modrostjo in ljubeznijo, krepostima, ki sta za vse njegovo življenje tako značilni.

Nemški izvoljenci

Ob smrti sv. očeta Pija XII. so v nekaterih vatikanskih krogih precej kazali na posebno naklonjenost, ki jo je pokojni papež izkazoval mali skupini Nemcev, ki so sodelovali v Vatikanu. Med člani teh izbrancev so navajali požrtvovalno sestro Paskvalino, nekatere druge duhovnike in... patra Bea. Celo papežev kanarček se je ponašal z nemškim imenom (Grettel)!

Čeprav je smešno govoriti o kakem dejanskem predpostavljajanju ali celo o kaki „germanski oligarhiji“ v Vatikanu, je pa po drugi strani res dejstvo, da je prednik Janeza XXIII. našel v teh nemških ljudeh vedno resne, temeljite in zanesljive sodelavce.

Na Bibličnem institutu

P. Bea, Nemec jasnih in svetlih oči, dobričina — dobrota mu kar sije iz obraza, droben, suhljat, je kmalu postal profesor na papeški univerzi Gregoriana in kasneje rektor Bibličnega instituta (papeška ustanova za proučevanje in poučevanje svetega pisma). Ravno iz za zidov te zadnje ustanove se je njegov vpliv najbolj očitno širil v svet. Koliko pobud in napotkov za pravilno pojmovanje ter razlago sv. pisma je prišlo prav od njega! Naravnost otipljiv je tudi njegov vpliv in osebno delo pri novem, prevodu psalmov iz izvirnika; ta prevod je nadomestil Hieronimovega, ki je bil v veljavi nad 1600 let. Iz tega visokega položaja, kot rektorja Bibličnega instituta se mu je obzorje še bolj razmaknilo. Z odprtimi, jasnimi in obnem. dobrimi očmi je še lažje zaznal vsako trenje in utripanje narodov. Kot na meji med vzhodom in zahodom, v

Rimu, je mogel globlje dojeti istočasno zahodne in vzhodne kristjane ter opazovati, kaj jih družijo in kaj loči.

Zedinjenje kristjanov

Če bo kdaj prišlo da zedinjenja vseh kristjanov (in do tega bo prišlo, če le ne bomo stavili ovir milosti božji), to gotovo ne bo zasluga samo patra Bea. Toda kdo more zanikati to, da, ima prav p. Bea, Nemec po rodu, možnosti kot malokdo, da pomaga zabrisati in zacementirati rano, ki jo je zasekal v mistično Telo Kristusovo njegov rojak, Martin Luter? V Nemčiji je za vzhodnim razkolom zazeval največji prepad v zgodovini Cerkve; zato naj bi sedaj tudi zedinjenje prišlo, v veliki meri iz Nemčije.

Vsemu svetu so dobro znani napori nemških bogoslovnih učenjakov, kako bi čim bolj zravnali in zgladili pot, po kateri naj bi se ločeni bratje, protestanti spet vrnili v naročje matere sv. Cerkve. Gibanje za zedinjenje prav tako skuša odkriti čim več in čim bolj učinkovitih sredstev za vzpostavitev edinosti, katero je v težkih časih cerkvene zgodovine tako grozovito razrahljal nesrečni nemški avgustinec Luter.

Na poti do zedinjenja

Že pri sklicanju samem na vesoljni cerkv. zbor je bila jasno izražena želja po zedinjenju. Čeprav se je ta večstoletna nada o zopetni močni enotnosti kat. Cerkve pogostokrat vdala neuresničljivim, čeravno privlačnim načrtom, je vendar za vsem tem ostalo jedro trdnega upanja na mogoče zблиžanje z ločenimi brati.

Tako je npr. veselo presenetljivo dejstvo, da ločeni bratje sami kažejo veliko zanimanja za koncil in mnogo več pripravljenosti za zedinjenje kot v zadnjih stoletjih.

In ravno iz želje, da bi vsa ta dobra volja in posamezna prizadevanja ne šla v nič, je sv. oče Janez XXIII. ustanovil tajništvo za zedinjenje vseh kristjanov in mu postavil na čelo p. Bea, ki ga je že on sam imenoval za kardinala.

Dva tisoč pisem in stotine obiskov

Občudovanja vredno je naravnost orjaško delo, ki ga vrši kardinal Bea kot predsednik tajništva za zedinjenje. Poslopje, ki služi tej ustanovi, zgleda kot veliko človeško mravljišče ali panj zaradi pridnosti, zagrizenosti, s katero opravljajo svoja dela člani tajništva. Iz tega žarišča pronica po časi v svet tudi vedno novi načrti za čimprejšnje združenje.

Da kard. Bea vzdrži pri tako napor-nem delu, je treba v veliki meri pripisati njegovi izredni telesni odpornosti, zdravju. Iz njegove pisarne je samo v enem letu bilo odposlanih nič manj kot 2200 pisem. Temu je dodati še obiske toliko in toliko predstavnikov ločenih Cerkva, pogosta potovanja in predavanja, tiskovne konference in še in še. In vse to poleg osebnih redovniških dolžnosti in verskih vaj, ki jih spolnjuje z natančnostjo in tenkovestnostjo mlade-ga novinca.

Kako pridobiva? — Z dobroto

Kakor že vse prejšnje življenje, tako se tudi na sedanjem visokem položaju pri slehernem dejanju, nasmehu, kaže njegova iskrena, globoka, razumevajoča ljubezen do sočloveka. Prav v tem je on popolnoma veren odsev dobrote in ljubezni Janeza XXIII., ki je znal ravno s preprosto ljubeznijo, dobroto (saj ga celo imenujejo „Janez dobri“!) izzvati tolikšno naklonjenost nekatoličanov do Petrovega sedeža.

Ljubezen, dobrota kardinala Bea se najbolj odraža v omenjenem razumeva-

nju, v lahkoti življenja v mišljenje in čustvovanje bližnjega, dalje v njemu lastni in težko posnemljivi skrajni preprosti in končno v popolni predaji bližnjemu.

Že prej in neposredno pred začetkom cerkv. zbora je kard. Bea obiskal več evropskih in drugih držav po svetu, prav v spolnjevanju svojega poslanstva. Na vseh zborovanjih in predavanjih katoličanom ter nekatoličanom je postal predmet velikega priznanja, spoštovanja in naklonjenosti.

Protestantski časnikar se je v zvezi s tem po razgovoru s kardinalom izrazil: „Mislim, da nisem več novinec med časnikarji in da poznam vse skrivnosti, kako naj časnikar vpliva na sogovornika, da doseže od njega kar želi, toda kljub temu moram kardinalu Bea priznati res izredno zmožnost močnega vplivanja, on očara, osvoji človeka z dobri očmi, s prijaznim smehljajem, že zgolj s svojo navzočnostjo, zlasti pa s temeljito zgrajeno, kleno osebnostjo.“

On je bil do sedaj tudi edini višji cerkveni dostojanstvenik, ki mu je uspelo prestopiti berlinsko pregrajo. In ne samo to, ampak celo, da so ga potem številne množice protestantov poslušale in odobravale. Tako bi se zdelo, da je morda prav on najbolj poklican za to kočljivo službo, kot je prav zadeva zedinjenja.

„Ne sanjariti, ne obupavati“

Verjetno si nihče, poleg papeža, tako silno ne želi skorajšnjega zbližanja med ločenimi kristjani kot ravno kard. Bea. vati, tako mi ostane le še edina možnost: biti realist, in to sem, vsaj skušam biti čimbolj stvaren, dejanskosten.“ Tej zadevi namreč posveča večino svojega časa in dela ter nenehno išče novih možnosti, kako utreti ločenim na-

rodom čim krajšo pot nazaj domov, v Rim. A pri vsem tem si ne dela nikakih utvar in noče zidati gradov v oblake.

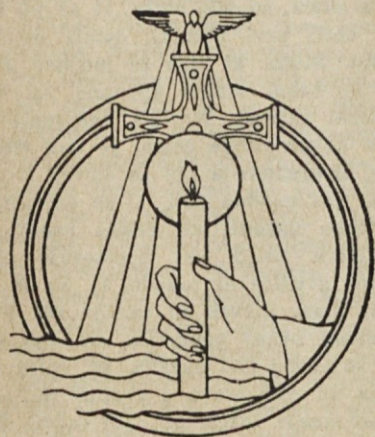
V tem smislu so ga pred kratkim vprašali: „Eminenca, ali ste glede zedinjenja optimist ali pesimist, ali je kako upanje, ali ga ni?“ Kard. Bea je preudarno odgovoril: „Ne eno ne drugo, ne smemo ne sanjariti, ne obupati. To pomeni, gledati na stanje dela za zedinjenje kakršno trenutno je in pri tem gojiti nomahljivo vero in trdno zaupanje v Njega, ki je eden v treh osebah ter tako najpopolnejši vzor vsaki edinosti. Zato je kardinal Bea še dodal: „Če bomo imeli vere le za gorčično zrno, nam ne bo nič nemogoče.“

Zedinjenje bo zato toliko lažje, kolikor bolj bomo vsi prežeti z globoko živeto vero tega izrednega moža, in kolikor silneje bo v nas gorela ter izžarevala navzven tista razumevajoča, dobra, iskrena ljubezen, ki najbolj točno opredeljuje kardinala Bea in ga vodi pri vsem njegovem prizadevanju za združenje vseh ločenih narodov pod enim samim. Pastirjem.

J. Re.

KADAR GREŠ V CERKEV

1. Skleni roke in moli! Ali boš iz cerkve prišel napolnjen z blagoslovom, je odvisno od tega, kako si se notranje pripravil za molitev.
 2. K službi božji pojdi predvsem tako, da Bogu služiš! On pričakuje tvoje hvale, tvoje prošnje in tvojega češčenja. Zato še danes pravimo: „služba božja“.
 3. Pusti vse posvetne misli doma! Bodi pripravljen za poslušanje božje besede in za božje češčenje. Varuj se vsake raztresenosti!
 4. Pokaži svojo pripravljenost tudi na zunaj! Skrbno in praznično se obleci, a brez pretiranosti. Nikoli pa ne pridi v cerkev zanemarjen!
 5. K službi božji pridi točno, kadar vabi zvon, ne pa v zadnjem trenutku, z naglico in ves zasopljen. Ne sedi nekam v kot ob strani, ampak se pridruži navzočim vernikom. Ne zapuščaj cerkve predčasno!
 6. Ne oziraj se po cerkvi in ne premo-trivaj navzočih! Ne spuščaj se v pogovor z njimi! Po končani službi božji imaš za to še dovolj časa.
 7. Med službo božjo krepko poj in moli z navzočimi!
 8. Daruj za cerkvene namene primeren dar, ne pa samo nekaj borih centavov!
 9. Božjo besedo pazljivo poslušaj in jo ohrani v svojem srcu! O pridigi pa se pozneje razgovarjaj tudi z drugimi verniki.
- Zapomni si: Kakršna tvoja nedelja, tako tvoje življenje, taka tvoja smrt in taka tudi tvoja večnost!

Po tvojih poteh

Poznam te široke ceste, ki izginjajo na obzorju; ravne, ne ozirajo se na nobeno oviro, z lepo oblikovanimi vzponi, jarki, mostovi, celo s predori. Te samopašne, prezirljive, zmagoslavne, z vsemi modernimi napravami na križiščih, razsvetljene, lepo tlakovane in asfaltirane. Zgradili so jih za brza vozila. So le nekak prehod. Vsem na njih se mudi uzreti čimprej njih konec. Nihče ne misli sprehajati se po njih. Če se za-
drži na njej kak pešec, ga besno troblenje avtov, ki se spravijo nanj, vrže prestrašenega v cestni jarek, ali na breg.

Ne mislim zabaljati čez te ceste. Zelo dobro nam služijo. Vojaki vidijo v njih omrežje za napad; trgovci jih uporabljajo za svoje tovarnike. Sliši se celo, da nevarno tekmujejo s samimi železnicami. Ne govorimo slabo o njih. Vendar mislim, da Ti, Gospod, nisi mislil na te ceste, ko si nam govoril, da si pot. Pot za Tvoje poslušalce ni bila vojaško pomembna in trda rimska cesta. Je bila poljska pot, ki jo je uporaba razširila, ki je skromno vezala Jeruzalem z Jeriho. Je bila sled karavan skozi puščavo; steza, ki se vzpenja po gorskih strminah. To so steze, ki

nikoli ne gredo v ravni črti. Naduti ljudje mislijo, da se odraža z njih pomanjkanje odločnosti in slab vid črncev. Toda ti ljudje potujejo vedno dobro obuti, dočim so te steze zamislile bose noge. Mlaka, trnje, grm, žaba, ostra skala, so bile ovire, ki so jih morali obiti prvi potniki, ostali so jim sledili. Steza, ki riše te majhne ovinke, še hrani stalno spomine na svoj skromni začetek. Ni kak nespremenljiv ukaz kakor velika cesta, je nek sporazum. Sporazumela sta se človek in narava, kot gozdne poti, ki se ozirajo na drevesne nasade, ali zeleni pasovi na obdelanih poljih, ki upoštevajo zelenjadne gredice in brazde, ki jih je razrezal plug. Človek in zemlja sta drug drugemu nekaj popustila. Na teh stezah še vedno živi narava. Še vedno poganja na njih trava s svojimi šopi. Še vedno smejo brzeti po njej debeli hro-

šči. Še vedno krožijo po njih zajci, jebečice in fazani, in poljske rože se še trdovratno razkazujejo v svoji preprosti gizdavosti. Na teh poteh nikogar ne podirajo v divjem diru. Drug za drugim gredo v mirni črti naprej. Če se srečajo s kom, nikoli ne trčijo drug ob drugega. Snidejo se.

Po teh poteh si prišel k nam, ne po blestečih se cestah. Po teh poteh nas spremljaš, ko nam svetujejo, naj stopamo po Tvojih stopinjah. Upošteval si vse človeško v nas. Ti sam Vsemo-gočni si se hotel prilagoditi naši revščini, celo našim kapricam. Nikoli nisi obsodil naših poiskusov, tudi preziral jih nisi. Prav tako ne našega enodnevnega veselja. Hočeš, da Ti pritrdimo, nega veseliš se zadoščit naših podjetno-pa s tem nočeš zadoščiti naše podjetno-pa.

Pogosto Te srečavam na tej skromni stezi in to me navdaja s tihim veseljem. V Tvoji družbi sem si upal celo postopati po njej. Tebi se vedno manj muči kot meni. Si Gospodar časa, zato ljubiš zakasnitev, kadar je priprava na kaj dobrega, in ne uničuješ ritma stvari, ki si jih ustvaril. Na veliki in ravni cesti je vse preračunano. Če nam pravi kakšno presenečenje, temu pravimo nesreča. Kilometer se vrsti za kilometrom kot vrsta števil. Jih prištevamo ali odštevamo, to je vse. Vrto-glava brzina ni nič drugega kot posebna oblika nepotrpežljivosti. Pa jo imamo za izraz moči. Nikoli mi ni prišlo na misel, da bi tekel po stezi. Vsak trenutek me lahko o čem pouči; prisluhnem pritajenemu žuborenju studenčka, opazujem preprost dogodek. Steza se vedno obnavlja, stalno mi nudi kaj novega. Se vije skrivnostno ob potoku, kjer moj korak preplaši postrvi. Na prehodu čez reko se spremeni v par velikih skal, po katerih moram pogumno skakati, da ne izgubim rovno-

težja. Všeč so mi vse te nepredvidene stvari. Pomagajo mi misliti na Tvojo Previdnost, ki mi hrani skrivnosti za jutri in pričakuje od mene zaupanja v stvari, ki navidez ne nudijo nobenega trdnega jamstva, in nasmehniti se sladko svoji zaskrbljenosti.

Če si Ti pot, je prav, da poiskujem tudi jaz biti vsaj deloma. Pa je zelo težko. Rajši vse naprej trdno in jasno določim, in potem zahtevam od drugih, da te moje sklepe upoštevajo. Takole v dnu srca mi ugaja lagodno diktatorsko ukazovanje. Namesto razpravljati z različno mislečimi, jih rajši kar kratko potolčem. Celo na stvari se jezim, kadar mi nasprotujejo. Godrnjam čez sonce, če preveč peče; in na dež, če ga dolgo ni. Kakor tisti ljudje, ki ne morejo razumeti, kako more morje vzdržati ravnotežje, če nje muči morska bolezen. Mrzijo mi različna mnenja; Ti, Gospod, pa si si skoraj vedno odprl pot skozi nasprotovanja in si dosegel njihov privolitev.

Ni morda beseda soglasja in sloge tista zadnja beseda modrosti, ki šepetče samo preprostim dušam? Mar ne tiči v dnu vsakega srca, dokler živimo, za zunanjo nasilnostjo, neutešeno hrepenenje po pravici, po tisti, ki postavi vsako stvar na svoje mesto, in s tem doseže red, ne da bi kaj razrušila? Pa nas tako zapeljuje junaštvo sile, da se nam ne zdi nobena stvar bolj slavna kot uničevati. Pokriti z ruševinami zavzeto mesto, se nam zdi znamenje velike oblasti. Stezica pa nas nasprotno uči, da je ves ta vandalizem le igra slabo vzgojenih otrok, in da so samo tiste zmage dokončne, ki dosežejo spravo med sovražniki, ki jim daje možnost živeti skupaj, kot steza, ki ne uniči pokrajinske slike.

(Po Pierre Charles, S. J. — B. K.)

ČE BI IMEL DRUGAČNO MATER

Bivši župnik kaznilnice je nekoč pripovedoval:

Na dvorišču kaznilnice stojimo. Čez nekaj minut bo nad njim, ki zvezan stoji tukaj, izvršena smrtna obsodba. Z glasom, v katerem je čutiti razburjenje, naznani državni pravdnik, da je justični minister zavrnil prošnjo, ki jo je obsojenec vložil za pomilostitev. „Prepričajte se o ministrovem podpisu,“ nagovori kaznjenca. „Če hočete podati še kakšno izjavo, vam dajem priložnost za to.“

Kaznjenec se ozre po župniku, ki v izpolnjevanju svoje dolžnosti s križem v roki stoji poleg njega, in izjavi z glasno slišnim glasom: „Da, imam še nekaj na srcu. Materi tu navzočega župnika imam povedati besedo zahvale. V dobi mojega preiskovalnega zavora mi je večkrat poslala zavojček jestvim in potrebsčin za kajenje. To je bilo vedno veselje v moji zapuščeni. Bog naj ji poplača to dobroto.“

Obsojenec je spregovoril te besede zahvale v gotovostjo, kakor je ne najdemo vedno pri tistih, ki stojijo pred vrati večnosti, in vidno je bilo v njih zadoščenje za tistega, ki jih je spregovoril.

Vse je strmelo. Ne samo obraz državnega pravdnika je to razodeval, mervče tudi obraz onega, ki je bil za uradno pričo. Nehote se je pri vsakem pojavilo vprašanje: In lastna mati? Zanj ni imel v odločilni uri nobene besede. Pač pa je povedal nekaj besed o lastni materi v zadnji, tako dolgi noči, ko je izjavil župniku: „Če bi bil imel drugačno mater, bi ne sedel tu in bi mi ne bilo

treba jutri zjutraj položiti glave na rabljevo tnalo.“ To bridko dejstvo je izrazil tudi v pismu, v katerem je vzel slovo od življenja.

Da, mati tistega ubogega človeka! Niti enkrat ni prišla med dolgim preiskovalnim zaporom obiskat svojega sina. Bolna ni bila, do kaznilnice ni imela daleč, časa je imela dovolj. Pogostni napori župnikovi, da vzpostavi zvezo med materjo in sinom, niso imeli uspeha. Niti do tega se ni mogla povpeti ta mati, da bi samotnemu in na trdo sodbo čakajočemu sinu napisala pismo.

Mati je bila obveščena o tem, da je bila smrtna obsodba izvršena. Minilo je šest tednov, preden se je prikazala v uradni sobi duhovnikov. Ko je prišla, je bila odurnost zapisana na njenem obrazu. Kot prvo in edino vprašanje je prišlo z njenih ustnic: „Kaj je zapustil moj sin?“ Nič drugega je ni zanimalo, ne, ali je sin mirno šel v večnost, ali je imel še kakšno besedo zanjo in kar bi človek še rad vedel o nekom, ki je odšel v takšnih okoliščinah. Samo po materialnem je vprašala, je pač samo po tem povpraševala tudi, ko je sin še bival v hiši staršev. In dalo bi se dobro doseči, tudi če bi dušni pastir ne bil spoznal morilca med zaporom kot za dobre vplive do vzetno naravo. Kajti če zločinec izrazi kot svojo zadnjo besedo na tej zemlji zahvalo na prej povedani način, dokazuje da je sposoben za višje ideale.

In ti dve materi: ena je s svojo ljubeznijo do bližnjega prinesla tolažbo v celico zločinčeve, druga se je lastnemu otroku v stiski zaprla.

NAŠA MLADINA VERE NE SME IZGUBITI

V mislih imam odraščajočo mladino med nekako dvanajstim in sedemnajstim letom, to je, v tistih letih zorenja, ki so za vzgojo najtežja. Rad bi omenil nekatere stvari, ki pridejo v poštev pri verski vzgoji te mladine: kakšen naj bo vpliv staršev in drugih vzgojiteljev, da bodo fantje in dekleta v teh letih do polnosti razvili svoje versko življenje.

Naj v naslednjem odgovorim na tri vprašanja: Kako je? Kako naj bi bilo? Kaj storiti?

KAKO JE?

Če opazujemo mladino v teh letih samo v sebi, ugotovimo, da pogosto doživlja versko krizo. Milan Vidmar je v svoji knjigi Moj pogled na svet zapisal nekako tako: „Bil sem star dvanajst let. Ležal sem na čadovem travniku. Naenkrat je kakor z neba udarilo vame spoznanje: Boga ni.“

V tej dobi se začenja prebujati kritični duh: Zakaj je tako? Ali je res tako? Ali ni morda drugače res? Vprašanja, ugovori. Ni pa še umska zrelost takšna, da bi si mladi človek znal na vprašanja tudi odgovoriti. Tako je skoro nujna posledica dvom. Dvom na drugih področjih, dvom zlasti na verskem področju, kjer gre za resnice, ki jih ni mogoče videti ne z računi dokazati.

To versko krizo slabi še drug značilen pojav teh let: kriza molitve. Razvoj v samostojnost vodi bolj ali manj tudi v upornost. Ta se potem pokaže povsod, tudi pri molitvi. Ker molitve ni, kot bi morala biti, tudi ni milosti za vero, kot bi morala biti.

Ta notranji svet pride v stik z zunanjimi vplivi v okolju.

Najbližje okolje je družina, a prav v teh razvojnih letih ta izgublja svoj vpliv na mladino. Družinski krog postaja premajhen, obzorja se širijo. Življenjski prostor v mejah doma začne dušiti. Treba je novih okolij,

OČITNA KAZEN

Hudobni duh nasprotuje posvečenju vernikov. Že v raju je Adamu in Evi ugrabil svetost. Pregarja srednike posvečenja — duhovnike. Poslужuje se vsakovrstnih sredstev, da bi prikazal svoje rovarjenje za pošteno in pravično delo (npr. v imenu svobode in napredka itd.). Med ljudmi si zna pridobiti privržence. Smrt teh pa je, kot uči zgodovina, večkrat huda: Bog se potegne za svoje in včasih preganjavce kaznuje očitno.

HEROD AGRIPA (37-44)

vnuk Heroda, ki je dal obglaviti apostola Jakoba, Petra pa zapreti, je umrl enake smrti kot njegov ded; „Razjedli so ga črvi“ (Apd 12,23).

NERON (54-68)

je dal križati Petra in obglaviti Pavla. Odstavljen od vladarstva, si je na begu vpricho sužnja jokajoč potisnil meč v srce (Svetonij, Vita Neronis).

DOMICIJAN (81-96)

je zadnje dve leti silno preganjal kristjane; pod njim je bil izgnan Janez, apostol in evange-

list. Lastni služabniki so Domicijana umorili. Senat je zbrisal njegovo ime z vseh javnih prostorov (Svetonij, Domicijan).

VALERIJAN (253-260)

spočetka naklonjen kristjanom, jih je pozneje preganjal hudo. Pod njim so umrli mučeniške smrti: papeža Štefan I. in Sikst II. ter njegov diakon Lavrencij, v Rimu; v Afriki, kjer je tekla kri mučencev v potokih, pa škof Ciprian. V vojni s Perzi je bil Valerijan ujet in je ostal do smrti suženj (Herngenroeter, Hdb. d. Kirchengeschichte I, 300) zaprtega v železni kletki je vozil kralj Sapor od mesta do mesta. Kadar je hotel zajahati konja, se je moral Valerijan skloniti k tlom, da je stopil na njegovo tilnik in se dvignil na konja. (P. Meinhard Bader, Lehrb. d. Kirchengesichte, 1912). Ohranjen je še v skalo vsekani prizor: Valerijan sklonjen do tal ob konju, na konju pa sedi ošabno zmagovalavec (Weiss, Weltgeschichte, 3).

novih obrazov. Tako dobri vpliv družine ne nudi odraščajočemu več tistega, kakor mu je nudil prej.

Šola, v kateri se seznanja z novimi resnicami, lahko mnogo zgradi, pa lahko tudi mnogo podere. Ne gre le za učni program, ki je v državnih šolah laističen, brez Boga, gre tudi za posamezne učitelje oziroma profesorje in za posamezne sošolce. Tudi zanje velja, da en sam more mnogo zgraditi pa tudi mnogo podreti.

Tovariši imajo na mladino v tej dobi najmočnejši vpliv. Tam so razgovori o najintimnejših stvareh, tam je zaupanje najgloblje. Kakšni so tovariši? Dobri ali slabi, globoki ali plitvi, verni ali neverni? V veliki meri bo taka mladina, ki se z njimi družijo.

Pa tudi ostalo okolje ni brez vpliva na odraščajočega. Na skrivnost, da je to okolje veri nenaklonjeno, v mnogih primerih celo sovražno. Duhovnik je predmet zasmeha, vera je stvar po mnenju okolja duševno nerazvitih ljudi, Cerkev je sovražnica človeštva.

V silno krhki posodi in sredi močnih zunanjih viharjev plapolajo plamenček vere, Ali se bo razvil v plamen, ali pa bo počasi ugasnil?

KAKO NAJ BI BILO?

Najtežja okolnost staršev in ostalih vzgojiteljev je, da mladini posebno v tej razvojni dobi učinkovito pomaga pri razvoju verskega življenja. Mladina mora priznati, da popolnoma odvisi od Boga in da je za vse svoje življenje njemu odgovorna. Obenem mora praktično kazati to svoje prepričanje v zdravem verskem življenju. Dolžnost staršev je potemtakem, vcepiti mladini vero in strah božji, pa obenem navajati jo na verska dejanja.

Če bi hoteli narisati ideal verskega življenja mladine v odraščajočih letih, bi omenili sledeče poteze:

Urejeno molitveno življenje vsakega dne: zjutraj in zvečer, pred jedjo in po njej. Ta molitev naj bi bila osebna, ne prvenstveno po ustaljenih formulah. Ko bi bilo v tej molitvi tudi vsaj nekaj minut dnevnega premišljevanja in pa vsak večer izpraševanje vesti, bi bilo veliko vredno.

Pogost prejem zakramentov, tudi med počitnicami. Zlasti obhajilo je gotovo najzanesljivejše sredstvo za

pravičen razvoj verskega življenja. V nekaterih primerih je skoro edino sredstvo za ohranitev milosti.

Aktivna deležba pri liturgiji. Mladina rada pri stvarih, ki jo zanimajo, sodeluje zares. In nasprotno: sodelovanje mladino za stvar zainteresira. Pasivna udeležba pri maši je s tega vidika silno malo vredna. Naj ima zato mladi človek svojo mašno knjigo, naj fant ministrira, naj pri maši recitira in poje.

Neustrašena izpoved vere, tudi za ceno žrtev. V to je treba odraščajočega uvajati: nikjer naj se ne sramuje svoje vere, nasprotno povsod naj vedo, kakšnega prepričanja je. Naj morda nosi zato kak znak, ki bo govoril o njegovem verskem prepričanju.

Apostolsko delo je razen zakramentov gotovo najučinkovitejše sredstvo za razvoj nadnaravnega življenja v duši. Mlad človek rad dela, obenem je pa tako iskren, da ne bo nikdar mogel delati za Boga v duši bližnjega, če ni prej sam pri sebi tega vprašanja rešil. Razen tega se le s pozitivnim vplivom na okolje zavestno postavi nadenj in ni nevarnosti, da bo brez-

DIOKLECijan

(284-305)

sin ovobojenega suznja, je po prvi zviti naklonjenosti, preganjal kristjane silno hudo. Mučeniške smrti so umrli npr. škofje Kvirin v Sisku, Viktorin v Ptuj, Januarij v Beneventu (čudež sv. Januaria!). (Za stran vere so bili mučeniško umorjeni v tem času: stotnik Boštjan, poveljnik Mavricij s svojo 6000 mož broječo tebajsko legijo, vojaški načelnik Florijan, vitez Jurij in mnogi drugi vojščaki). Dioklecijan se je odpovedal cesarstvu; vest

Pevski zbor slovenske šole Marije Pomagač v Torontu (Kanada) na II. glasbenem festivalu

ga je silno pekla, ker je pretil toliko nedolžne krvi: kakor zblaznel se je valjal po tleh kot žival in umrl vsled prostovoljne lakote leta 316 — tri leta pozneje, ko je Cerkev, ki jo je hotel tako drastično iztrebiti, dobila z Milanskim ediktom cesarja Konstantina svobodo. (Kržič, Zgodovina svete kat. Cerkve, 1912).

CESAR VALENT (364-378)

je kot arijanec strastno preganjal pravoverne kristjane. Odposlanstvo duhovnikov je prišlo prosit, naj neha preganjati. Od teh jih je dal 80 na ladjo, ki jo je ukazal na odprtem morju zažgati. Na begu pred Goti je ranjen zgorel v neki koči.

DO DANES

In tako dalje: preko Teodizija, Huneriha, Henrika IV., Friderika II. in dalje preko Napoleona naprej do današnjih dni.

Bog jasno govori, ne samo kronanim glavam

božno okolje, ki ga prav on hoče pokristjaniti, nanj vplivalo slabo.

Narodni verski običaji, ki so zlasti v otroških letih pustili v duši tako močan vtis, tudi sedaj niso brez pomena. Trije rožni venci za Vse svete, kajenje na tri svete večere, jaslice in pirhi — vse to je prijeten izraz verskega sveta, ki prav kot prijeten dobrotno vpliva na dušo mladostnika.

KAJ STORITI?

Kakšne so po teh ugotovitvah konkretne možnosti in naloge vzgojiteljev z odraščujočo mladino na verskem področju?

Naloge so predvsem te-le:

Graditi na preteklem. Družina naj že v začetku otrokovega življenja moli kot družina, na stenah naj vise verske podobe in v družinskem krogu naj se vrše verski običaji, družina naj kot družina praznuje verske praznike, skupno naj se udeležuje maše in zakramentov. Vse to je najboljša priprava za kasnejša otrokova leta in teh prvih vtisov nič v življenju več ne nadomesti.

Razumeti. Pomagati mladini razumeti verske probleme, pa obene poudarjati, da je naš razum pač nezadosten, da bi razumel božje skrivnosti in da je treba ponižne vere pri sprejemanju nadnaravnih resnic. Ob krizi molitve ne zahtevati predolгих molitev, bistvene pa.

Poučiti. Velikega pomena je, da mladina ne ostane pri verskih pojmi, kot jih je dobila v otroških letih. Nevarno je namreč, da se ob izpopolnjevanju naravnega znanja in ob ostajanju verskega znanja pri otroških pojmi ravnotežje prevrne: vera postane otročja, neverjetna. Za verski pouk je treba poskrbeti: bodisi po šoli, bodisi po knjigah, po duhovniku ali organizaciji, a za ta pouk mora biti resno poskrbljeno. Pouk bo pokazal skladje med vero in naravnimi resnicami, razložil bo preveč človeške predstave, pojasnil zmote in napade na vero.

Upoštevati okolje. Oko staršev mora biti vedno budno na vplive iz okolja. Spraševati morajo po tovariših in učiteljih, po sodelavcih in knjigah, pomagati reševati težave in skušati narediti vplive slabega okolja čim manj škodljive. Pa obenem ustvarjati dobro okolje:

zlasti v krogu verskih in katoliških mladinskih organizacij.

Zaposliti z verskim. Če bo mladina delala v verskem svetu, ga bo tudi vzljubila. Postal bo zanj ne le nekaj skoro otipljivega, ampak tudi nekaj, za kar edino je vredno vse žrtvovati. Naj pomaga pri cerkvi, pri krašenju ali petju, pri strežbi ali pri učenju katekizma, naj sodeluje pri verskih organizacijah, zlasti pri apostolskih. Napad je najboljša obramba. Aktivno udejstvovanje v verskem svetu je najboljša naravna osnova za duhovniške in redovniške poklice.

Globoko versko življenje. Naj bo molitveno in zakramentalno življenje tudi v teh letih živo. Bo pa bolj navdušila mladino za to življenje organizacija kot pa starši. Torej naj starši poiščejo zlasti posrednih poti za navajanje odraščajočih v ta svet.

Hvala Bogu, sredstev je dovolj in zadosti učinkovitost, da je mogoče kljub tako negativnim pogojem versko življenje v mladini ne le ohraniti, ampak celo poglobiti, če je le pri odgovornih zadosti odgovornosti.

in samodržcem, ampak slednjemu preganjavcu duhovnikov: „Ne dotikaj se mojih maziljencev.“ (1 Kron 16, 12.)

IVAN CANKAR

Ivan Cankar (1876-1918), „mojster modernega subjektivnega simbolizma. Najvišji njegovi ideali so: mati, domovina, Bog.

Ko se je vrnil iz Sarajeva, je bil prešinjén z novo vero: „Je Bog, in luč je... harmonija.“ Na smrtni postelji ga je spovedal župnik in pisatelj Franc S. Finžgar.

B. R.

RAZUMEVANJE

Razumevanje je poslušanje novih melodij in odkrivanje novih globin v sebi ali v sočloveku.

Razumevanje je kakor počitek v materinem naročju, kakor mir v tistem pristanu, ko zunaj divja vihar. Razumevanje je prijetna zavest, da nisem sam, čeprav se vse okrog mene ruši.

Razumevanje je kakor zvok strune, ki odgovori v lahnem dotiku.

Razumevanje je pesem dveh zvonov, ki sta soglasno ubrana.

Razumevanje je kakor sončna luč, ki se v svetlobni prizmi razdeli v mavrične barve.

Razumevanje je kakor igra mnogih violin, kjer se različni toni zlijejo v prijetno harmonijo.

Razumevanje je kakor združitev dveh barv. Vsaka zase je lepa. Šele, ko se zlijeta skupaj, se pokažeta v pravi lepoti.

Razumevanje je sprejemanje in dajanje, dajanje in sprejemanje. Hvaležno sprejemanje, brez štetja in preračunavanja in brez misli na protiuslugo.

Ali je na Kubi preganjanje Cekve?

Komunisti pravijo: Ne!

Katoličani pravijo: Da!

129. stran knjige obiskovavcev na „Razstavi preganjanje [Cerkve“, ki se je vršila v Rimu v Piazza della Pila. ta številka 32, je zelo zanimiva.

V njej lahko beremo dve različni mnenji: mnenje msgr. Edvarda Boza Masvidal, pomožnega škofa v Habani in bivšega rektorja katoliške univerze v Villanueva; drugo je pa mnenje g. Luisa Amado Blanco, kubanskega poslanika pri Sveti stolici.

Ko so se 28. oktobra lanskega leta odprla vrata Razstave Cerkve mučenke, je bil pripravljen prostor tudi za Kubo. O preganjanju Cerkve na Kubi so razvidni med drugim tile podatki:

Od 723 duhovnikov jih je ostalo le 120; od 742 redovnikov jih je ostalo le 50; 20 katoliških šol so podpržavili. (Ta številka, kot pripominja msgr. Boza v svojem pripisu, ni točna: vse katoliške šole, to se pravi kakih 300, je zasedla kubanska vlada.)

Kubanska pritožba

7. decembra 1962 je Luis Amado Blanco obiskal to razstavo in ugovarjal, da so Cerkve na Kubi smatrani za preganjane. Kubanski poslanik je vpisal svoj ugovor v knjigo obiskovavcev na razstavi. V vrsticah, ki sledijo, ponatiskujemo celotno besedilo ugovora g. Amada Blanco.

„To ni pohvala te Razstave Cerkve mučenke, ampak spoštljiv pa odločen ugovor. Po mojem mnenju bi Kuba ne smela nikoli biti prikazana kot je v enem izmed oddelkov razstave, iz sledečih razlogov:

1. Kubanska revolucionarna vlada vzdržuje prisrčne odnose z Vatikanom. Nuncij je v Havani, in kubanska vlada ima poslanika pri Sveti stolici. Kuba je poslala k otvoritvi Koncila posebna odposlanstvo, ki ga je Njegova Svetost zelo prijazno pozdravila pri slovesnem sprejemu odposlanstev. Trije kubanski škofje so navzoči na koncilu. Vse to že samo na sebi ovže izmišljeno versko preganjanje, ki je tu označeno kot dejstvo.

2. Tuji redovniki in duhovniki so preteklo leto zapustili narodno ozemlje „po lastni odločitvi“, ki jo je narodna vlada upoštevala. Čeprav je vedela, da gre za spretno potezo imperializma, ki je želel netiti svojo gonjo s prikazom obrekljivih dejstev za Kubo.

Morda so prvič v zgodovini krščanstva pastirji zapustili svoje ovce. Pozneje je bilo izgnano malo število duhovnikov in en škof, zaradi svojega stalnega protirevolucionarnega delovanja. Je to skoraj polovica od teh, ki so tu naštet. Nekateri izmed „pobeglih“, spoznavši svojo zmoto, so se vrnili. Ob pregledu zapisnikov o izgonu drugih je bil nekaterim dovoljen povratek; in

3. vse cerkve v državi so odprte in vrše svojo službo v redu. Državni tisk prinaša novice o koncilu, obvešča o verskih dogodkih in njihovi bogoslovni razlagi, s tiskano besedo proslavlja klasične letne katoliške praznike. Nihče ni preganjan zaradi svojega verskega prepričanja. Nikoli se ni s strojnico streljalo na procesije; to je le v bolni pameti severnoameriške propagande...

Čemu še kaj več. Vse to je žalostno in neprijetno. V dokaz resnice podpišem zgoraj navedeno. (Podpis): Luis Amado Blanco, kubanski poslanik pri Sveti stolici.“

Katoliški odgovor

Msgr. Evdvard Boza Masvidal je odgovoril na ugovor Amada Blanco 22. januarja 1963 v omenjeni knjigi obiskovavcev razstave.

„Zvedel sem, da je Luis Amado Blanco, kubanski poslanik pri Sveti stolici, vpisal svoj ugovor v knjigo obiskovavcev Razstave Cerkve mučenke, ker je bila Kuba vključena vanjo.

Brez vsake želje po prepiru, samo v obrambo resnice, si dovoljujem neka-

tera pojasnila k trem točkam, ki jih je Amado Blanco vpisal v omenjeno knjigo..

1. Predvsem omenja diplomatske odnošaje med Kubo in Vatikanom. To nikakor ne pomeni, da na Kubi ni verskega preganjanja. Dobro je znano, da Sveta stolica s tem ne zasleduje nobenega drugega namena kot blagor duš in skuša, da se ne odtegne od nikoder, dokler je ne prisilijo, vkljub vsem krivicam, ki bi jih mogla trpeti Cerkev.

Omenja, da so se trije kubanski škofje udeležili cerkvenega zbora. To je resnica: ne le trije, štirje so bili navzoči. Ne vem pa, čemu jim je bila določena pot, ki jih je obvezala iti naravnost v Evropo in vrniti se po isti poti, pod kaznijo, da se jim ne dovoli povratek na Kubo. V vseh svobodnih deželah sveta škofje kot vsak drug dr-

NA KRATKO, NA KUBI...

Zaprli so vse katoliške šole. V teh 300 zavodih se je vzgajalo 120 tisoč otrok. Vseh poslopij se je polastila država.

Izgnali ali pozaprli so 80% duhovnikov. Dejansko je ostalo 130 duhovnikov za oskrbo 7 milijonov prebivavcev.

Kubanska vlada vzdržuje pri Vatikanu svojega poslanika in je poslala na cerkveni zbor posebno odposlanstvo.

A to ne pomeni, da je režim sprejemljiv za Cerkev; ga samo prenaša po svoji izročeni navadi (kot npr. na Poljskem) in v obrambo katoličanov, ki tam trpe.

žavljan nemoteno gredo in se vrnejo, kadar hočejo in potujejo v dežele, kamor hočejo brez vsake težave.

2. Amado Blanco trdi, da so odšli duhovniki s Kube, ker so hoteli, in da je bilo pozneje izgnano neko malo število zaradi protirevolucionarnega delovanja.

Rad bi mu osvežil spomin in ga spomnil, da je 1. maja 1961, dr. Fidel Castro, ko je govoril po televiziji, v govoru, ki ga g. Blanco ne more zatajiti, ker ga je slišala vsa Kuba in tudi izven Kube, rekel, da tuji duhovniki lahko že pripravijo svoje kovčke, ker „bodo morali vsi oditi“. To je v zvezi s postopanjem, da bi jih osovražili in jim povzročali težave, izvalo odhod nekaterih duhovnikov.

Izgon posameznikov

Ker je vlada videla, da to ni dalo zaželenega uspeha in da je večina ostala na svojih mestih, je izdala ukaze o izgonu posameznikov. V škofiji Camaguey je ta ukaz zajel škofa in vse duhovnike v škofiji. Ti ukazi so bili večinoma dostavljeni ustno prizadežitim ali njihovim škofom, in v nekem slučaju, kakor npr. g. škofu v Pinar del Río, je bil dostavljen košček papirja, na katerem so bila s svinčnikom napisana imena duhovnikov, ki bi morali iti in brez vsakega podpisa.

Eden izmed duhovnikov, ki je dobil tak ukaz, je vprašal tiste, ki so mu ga izročili: „In kaj bo, če ne pojdem?“ Odgovorili so mu: „Smatran boste za skrivača, ki je ostal v deželi nezakonito, in se bo z vami postopalo po zakonih proti skrivačem.“

Zakaj smo se izselili?

To postopanje je v prvih trenutkih začudenja in strahu povzročilo odhod

drugih duhovnikov. Nato so nunciatura in škofje svetovali duhovnikom, naj se ne držijo teh ukazov in naj ostanejo na svojih mestih kljub grožnjam, ki bi jih spremljale

Ko so videli, da tudi to ni dalo zaželenega uspeha, je država uprizorila lov z orožjem po cerkvah v vseh pokrajinah in zajela duhovnike ter jih z vojaškim spremstvom spravila na ladjo „Covadonga“, ki je bila takrat v пристanišču v Havani.

Tako so odpeljali tudi mene, ko so me odvedli iz uradov G2 (politična policija) v mestu Miramar v spremstvu štirih oboroženih mož, ne da bi vedel, kam grem. Mnogi nismo mogli vzeti s seboj drugega kot smo imeli na sebi, in vsi smo bili izgnani brez potnih listov in kakršnihkoli listih.

Ker se zdi, da se g. Amado Blanco ne spominja števila tistih, ki smo šli iz dežele na ta način, ga bom jaz spomnil. Nismo bili „malo število“ kot pravi on, ampak točno 132, to je približno polovica, kar nas je ostalo na Kubi. Med njimi nas je bilo 46 rojenih Kubancev.

Tako je ostala Kuba s kakimi 130 duhovniki za svojih sedem milijonov prebivavcev.

3. Amado Blanco pravi, da so na Kubi vse cerkve odprte, da se v njih v redu vrše opravila in da je popolna verska svoboda. Ne vem, kako se morejo tako v redu vršiti opravila, če ni duhovnikov, ki bi jih opravljali. Skoraj nobena podeželska cerkev nima stalnega duhovnika. Nekateri prehodijo večina velikanske daljave, da opravijo kako mašo in podele kak zakrament in vse to po ogromnem trudu.

Toda, če Amado Blanco misli, da obstoji verska svoboda v tem, da se more opraviti kaka maša v nekaterih cerkvah, si dovolim, da mu povem z

vsem spoštovanjem, da se popolnoma moti.

Na Kubi je bila odvzeta Cerkvi vsaka možnost javne propagande. Ne more se vršiti nobeno versko poravilo izven cerkve, niti nauka ni mogoče poučevati. (V pobožni Italiji je bilo na Primorskem prepovedano izven cerkve čeprav pri procesiji, po letu 1935, peti v slovenskem jeziku Op. ured.) Sovražno se je postopalo in večkrat napadalo katoličane ob izhodu iz cerkve. Aprila 1. 1961 so zaprli 80% vseh duhovnikov, miličniki so zasedli vse cerkve in celo onečastili Najsvetejši zakrament. Nadalje so oropali Cerkev pravice poučevanja in se polastili vseh šol. Kar se tiče te zadnje zadeve, je Razstava Cerkve mučenke zelo malo zgovorna, kajti, če se ni pozneje popravilo, ko sem jo videl jaz, je bilo rečeno, da je zaprtih 20 katoliških šol, dočim so bile zaprte VSE katoliške šole, ki jih je bilo vsaj 300, v katerih se je vzgajalo 20.000 otrok in mladine.

Amado Blanco pravi tudi, da se ni nikoli streljalo na kako procesijo, razen v bolni pameti severnoameriške propagande; toda zdi se mi, da se s pozabljivostjo, na kateri trpi, izbrisal iz spomina oni 10. september 1961, ko so hoteli s strelji razgnati na tisoče katoličanov, ki niso hoteli opustiti vsakoletne procesije zaščitnice Kube, Naše Gospe Usmiljenja.

Jaz sem bil živa priča te zadeve in sem priskočil na pomoč ranjenecem od krogel, ki so bili nato prene-

šeni v cerkveno zakristijo, preden so jih spravili v neko bolnico; priče so bile tudi mnogi tisoči oseb v Havani, in je zato otročje, če si kdo prizadeva celo stvar tajiti.

Zasluži svoje mesto

Bilo bi predolgo nadaljevati s tem naštevanjem, a zadostuje povedano, da se vidi, da Kubanska Cerkev mora zasedeti častno mesto na tej Razstavi preganjene Cerkve. Ne, Amado Blanco, ni mogoče zakriti sonca z enim prstom. Če je kubanski vladi nadležno, da je naša dežela všteta na tej Razstavi preganjane Cerkve, ji je morda zato, ker vsebuje strašno obtožbo; vrniti mora Cerkvi pravico do poučevanja in ji vrniti vse njene šole, dovoliti povratek vsem duhovnikom in redovnikom, ki jih je na ta ali oni način prisilila, da so odšli; dovoliti mora Cerkvi javne prireditve, zagotoviti svobodo bogočastja in versko propagando, delovanje Katoliške akcije itd.

Tedaj bo, ob veselju vseh, Kuba izginila s te razstave, na kateri Bog daj, da bi ne bilo nobene dežele. Toda pogoj bi bil, da bi komunizem opustil brezboštvo in zaslužnjevanje; dve stvari, ki sta po mojem mnenju nemogoči.

Nočemo sovražiti svojih sovražnikov, več, vsak dan jih priporočamo Gospodu. Toda braniti moramo resnico in pravico ter pravice Cerkev.

(Podpisan) Edvard Boza Masvidal, pomožni škof v Havani.

Pruredil Ye Knotus

.....

Sveta vera bodi nam luč! Kdor izgubi premoženje, izgubi veliko. Kdor izgubi dobro ime, izgubi še več. Kdor pa izgubi vero, izgubi vse, njemu ugasne luč sredi temne noči! — Anton Martin Slomšek

ZAKAJ SE DUHOVNIKI v NE ŽENIJO

Mnogi tako vprašujejo. To na duhovniku najbolj opazijo. Res ni poklica, ki bi se po tem razlikoval od drugih, razen duhovniškega.

Danes se mnogo govori o „moderniziranju“ katoliške Cerkve. Marsikaj se sliši pametnega, menda še več pa ne-pametnega v tej zvezi. Tako so nekateri, zlasti nekatoličani, začeli predlagati, naj se Cerkev „prilagodi“ naši dobi in naj poženi svoje duhovnike... Toda papež Janez XXIII. je pred kratkim vsa ta naklepanja odločno zavrnil in obžaloval, da so se celo med katoličani našli taki, ki so se pustili okužiti od sodobnega materializma, tako da niso več sposobni ceniti idealov devišstva in celibata. Čeravno neženstvo ni božji, ampak cerkveni predpis, je ta predpis gotovo nastal pod vplivom Sv. Duha in prav nič ne kaže, da bi Cerkev to določbo v bližnji ali daljni prihodnosti spremenila.

Zakaj se torej duhovniki ne ženijo?

SAMO BOGU

Popolna čistost je svatovsko oblačilo za služabnika neomadeževane žrtve pri oltarju (Faulhaber). Mašne obleke

so raznih barv: bela, rdeča, zelena, vijoličasta, črna. Pomenijo veselje, ljubezen, upanje, spokornost in žalost. V njih se zrcali vsa raznolikost človeškega življenja, ki se pri maši Bogu daruje. Pod vsako obleko pa nosi mašnik albo, dolgo belo haljo, ki ga vsega pokriva. Ves se je dal Bogu in dušam. Je še v telesu, a kakor izven telesa. Njegova služba je po vrednosti bolj med angeli kot med ljudmi. Naj potem tudi živi podoben angelu!

V Razodetju opisuje sv. evangelist Janez (14): „In videl sem: in glej, Jagrnje je stalo na gori Sionu in z njim so štirinštirideset tisoč njih, ki so imeli zapisano na svojih čelih njegovo ime in ime njegovega Očeta... In peli so kakor novo pesem pred prestolom... in nihče se ni mogel naučiti pesmi razen onih sto štirinštirideset tisočev... Ti so, ki se z ženskami niso omadeževali, so namreč deviški. Ti so, ki spremljajo Jagnje, kamor gre.“ — Tako visoko cenijo Bog devišstvo!

O tem pa ne kaže govoriti ljudem, ki so se vkopali v telesnost, saj telesni človek ne razume, kar je duhovnega.

IZBIRA KANDIDATOV

Drugi razlog celibata je potrebna izbira kandidatov. Kristus in njegova Cerkve potrebujeta junakov, samo junakov! A preizkusni kamen njihovega junaštva je prav ljubezen: zemeljska ali nebeška, katera bo močnejša? Mnogi na tem razpotju izgubijo poklic, mnogi pa ga izčistijo in utrdijo. Cerkev sicer goreče moli za veliko število delavcev na Gospodovi njivi, toda ne na račun njihove nevrednosti! Rajši manj pa popolnoma vdanih božji stvari, brez ovire razdeljenega srca! Kdor more razumeti, naj razume!

POTREBE BOŽJEGA KRALJESTVA

Tretji razlog celibata pa so potrebe božjega kraljestva.

Ko je Jezus razlagal neločljivost zakonske zveze, se je ta nauk zdel še apostolom nov in strog. „Če je tako,“ so rekli, „potem je pa bolje, da se človek sploh ne poroči.“ Jezus je takoj uporabil priložnost in naglasil svoj novi nauk: so neporočeni, ki so taki po naravi; so neporočeni, ki so se zaradi nebeškega kraljestva odpovedali zakonu. Kdor more razumeti, naj razume! (Mt 19, 12.)

Nebeško kraljestvo pa v evangeliju pomeni toliko kot katoliška Cerkev, večno kraljestvo z začetkom na zemlji!

Podobno je imel v mislih sv. Pavel: „Neporočeni skrbijo za to, kar je Gospodovega, kako bo Gospodu ugajal. Poročeni pa skrbijo za to, kar je svetnega, kako bo ženi ugajal. In je razdeljen.“ (1 Kor 7, 32.)

Duhovnik pa ne sme biti razdeljen. Ves se mora posvetiti dušam in božjemu kraljestvu. Poglejmo vzorne dušne pastirje: kaj jim še preostane za ženo in otroke? Nimajo več ne časa ne možnosti, da bi zanje skrbeli. Skrb za duše jih je popolnoma prevzela.

Grškokatoliškim duhovnikom je dovoljeno, da se poročijo, preden so posvečeni. Vendar vsaj škofje ostanejo ne- oženjeni. Pa tudi med grškokatoliško duhovščino vedno bolj prevladuje težnja za celibatom. Sodobno dušno pastirstvo tako prevzame duhovnika, da v njegovem življenju ni več prostora za njegemu lastno družino.

Tako je v sosednji deželi deloval goreč grškokatoliški župnik. Z ženo sta živela v vzorni ljubezni, rodil se jima je otrok, drugi tretji... sedem otrok.

Že so doraščali. Hočejo v šole. Kam? Drugo ni preostalo kot odpovedati se župniji, preseliti se v mesto, stopiti v državno službo in skrbeti za družino. A duhovniški poklic? Vsako nedeljo še opravi sv. mašo po vzhodnem obredu — to je vse. Kdor nima celega srca v božji službi, ne more biti dušni pastir. Danes še posebno ne.

ALI JE MOGOČE?

Utegnil pa bi kdo podvomiti, ali je takšno življenje sploh mogoče. „Člove-

Mogočen kip Kristusa Kralja nad mestom Rio de Janeiro

ku ni dobro samemu biti," je rekel Bog v raju (1 Mojz 2, 18).

Da, res ne. Toda je dvojna poroka. Ena med osebami, med možem in ženo, druga pa med osebo in skupnostjo. Takšna kot je zveza med Kristusom in Cerkvijo. Jezus je to predvidel: „Resnično, povem vam: Nikogar ni, ki bi zapustil hišo ali očeta ali otroke ali njive zaradi mene in zaradi evangelija in bi ne prejel stokrat toliko: zdaj v tem življenju hiš in bratov in sester in mater in otrok in njiv, sredi preganjanja, v prihodnjem veku pa večnega življenja!“ (Mk 10, 29.)

Kako se te besede izpolnijo na duhovniku! Duhovnik nima svoje hiše, pa mu jo odprti vstop v vsako hišo. Nima bratov in sestra, pa so vsi krščeni njegivi bratje in sestre. Nima svojih otrok, pa vsi otroci gledajo v njem očeta. In po pravici! Vse, ki jih je krstil, je rodil za večno življenje. Vse, ki jim je pri spovedi odpustil grehe, je znova rodil za življenje milosti. Vse, ki jih je rešil z daritvijo sv. maše, vse, ki jih je spravil na pot zveličanja z nauki svete vere, mu bodo vekomaj hvaležni kot svojemu dobrotniku in duhovnemu očetu.

Celibat čudovito razširi duhovnikovo ljubezen. Namesto majhne svoje družine dobi veliko božjo družino!

V vlaku iz Lausanne v Ženevo je potoval neki duhovnik. Med sopotniki se je našel nekdo, ki duhovnika ni mogel živega. Takoj je začel zabavljati zoper njega. Naposled se je lotil še celibata. Zakaj se duhovniki ne poročijo? Zakaj pa bi se morali, je ugovarjal duhovnik. Saj na svetu ni dežele, ki bi imela tako postavo, da se moraš poročiti. — „Ni postave? Spodobi se, da vzgojite otroke in domovini darujete dobre državljane," je razdraženo siknil sobesednik.

„Če je tako," mirno nadaljuje duhovnik, „vam pa lahko povem, da imam kar lepo število otrok." Sopotniki so napeli ušesa: to bo nekaj! Duhovnik, ki ima otroke. „Koliko torej imate otrok?" ni odnehal zasmehovavec. „Nekaj nad dvesto," „Nemogoče," je završalo po oddelku. Duhovnik potegne posetnico: p. Jožef, ustanovitelj in ravnatelj sirotišnice. Nato sam nadaljuje pogovor in pripoveduje tako toplo in navdušeno o svojih malčkih, da gane vsa srca. „Od česa pa živijo?" nekdo vpraša. „Živijo od mojega dela in od miloščine, ki jo naprosim od dobrih src." V tišini potegne najprej zasmehovavec svojo denarnico in da patru bankovec za deset frankov, za njim pa vsi ostali po nekaj prispevajo. Vsem je postalo jasno, da duhovnik ni sam.

Vsak duhovnik ima veliko, očetovsko srce. V njem je prostora za vso župnijo. Vsak potreben dobi pri njem tolažbo in vso možno pomoč. A tudi vsaka prava župnija čuti, kaj ji je duhovnik: duhovni oče. Ni brezbrizna do duhovnika. Zbrana je okoli njega, zanima se za njegove načrte, podpira ga z molitvijo in sodelovanjem. Posebno otroci mu povsod izkazujejo spoštovanje in ljubezen.

V taki župniji ni težko biti duhovnik. V taki župniji duhovnik ni pozabljen samotar; v taki župniji tudi rastejo duhovni poklici.

ŠE EN POMISLEK

Nek mlad, poročen kmet je pred župnikom modroval: ko bi duhovniki bili poročeni, bi bili ljudstvu nekako bližji.

A to ne drži. Nasprotno: čim bolj se duhovniki prosti vseh družinskih vezi, bolj so vseobči očetje in bratje. Bolj se lahko približajo krščanskim družinam.

nam. Spomnimo se Marije. Imela je sina Jezusa. V njem smo si vsi bratje in vsi Marijini otroci. A ko bi Marija imela še kaj otrok, ali bi nas mogla enako ljubiti kot one svoje telesne otroke? Ko bi duhovnik imel svojo družino, bi se njej posvetil; ker pa je ni, se more ves žrtvovati za ude svoje velike župnijske družine.

MNOGI SE MOTIJO

Mnogi pa bodo vedno zmajevali z glavo in ne bodo verjeli, da se da živeti popolnoma čisto. Že vnaprej pri-sojajo duhovnikom vse mogoče grehe. A se motijo: „Vse premorem v njem, ki mi daje moč,“ je rekel sv. Pavel (Fil 4, 13). Je mogoče živeti čisto in velik del božjih služabnikov tako tudi živi, če kdo razume ali ne. Ako se je pa kdaj dogodil kak padec, to prav tako malo pobija opravičenost celibata, kakor zakonska nezvestoba pobija opravičenost zakona.

Duhovnik je človek kot mi. Boriti se mora kot mi. Njegova velika družina, župnija, naj ga v tej borbi podpira z molitvijo.

Profesor bogoslovja je naročal bodočim duhovnikom: „Prišli boste v vas, začeli bodo pripovedovati: ta župnik je bil tak, oni kaplan spet tak. Vi pa ne poslušajte, vprašajte: Pa ste vi, ki tako radi sodite duhovnike, kaj molili zanje?“

Radi molimo za svetost duhovnikov, posebno ob prvih sobotah. Naj jim brezmadežno Srce Marijino napolni srca z vsako krepostjo, posebno pa z angelsko krepostjo svete čistosti.

Kadar s tremi zvonovi zazvoni

Kadar s tremi zvonovi zazvoni tako na večer ponavadi, se zdi mi, da slišim pogovor presvete Družine. Poslušam, poslušam in mislim za njimi: Jožef orjak, Jožef je žalosten in je težak, Jožefu v hrbet so zlezle skrbi: veliki zvon težko zvoni. Deva Marija je med obema srednica, starčka tolaži in Sinčka uči: Deva Marija na sredi stoji. Gleda skozi line Jezušček mladi, spleta mu kodre, kot ponavadi, mati Marija in ga drži: Jezušček mladi se pasti boji. Sveta Družina v sobi visoki, v sobici stolpa cerkvenega revni, v okna se sklanja nebo vam, nebo! Jezus skozi line zre našo zemljo, vidi nas, vidi. Sveta Družina, le dvigajte nas! Zlasti na tisti večer preroški, ko nam zvonovi trije zapoje. Takrat o sveta Družina, nas dvignite v izbo svojo!

P. Mihael Žužek, D. J.

Jože Pogačnik

Neror je imel pri sebi na vozu Tigelina in Hilon, ob čigar strahu se je hotel naslajati. Kočijažij je sam. Vozil je počasi, se ustavjal pri gorečih telesih, si ogledoval natančneje zdaj katero devico, ki se ji je telo krivilo in cvrčalo v plamenih, ali otroka, ki so mu bile bolečine spačile obraz. Stal je na visokem zlatem vozu, obdan od valoveče množice, ki se mu je klanjala. Na glavi je imel zlat venec kakor kak zmogovalec v cirkusu in je bil videti skoraj velikan.

342.

Ko se je pripeljal do velikega vodometeta na križišču dveh drevoredov, je stopil z voza ter se pomešal med ljudmi, ki so ga pozdravili s ploskanjem. Bakhantke, vile, satiri, dvorjani, svečniki in vojaki so go takoj obkrožili s svojim norim zborom, on pa je s Tigelinom in Hilonom šel okoli vodometeta, ob katerem je stalo nekaj desetih živih plamenic. Pred vsako se je ustavil, pripomnil to ali ono, ali pa se norčeval iz obupanega Hilon.

Quo vadis?

343.

Nazadnje so obstali pred visokim stebrom, ki je bil ovit z mirto in bršljanom. Rdeči ognjeni jeziki so segali žrtvi že do kolen, njen obraz pa je bil zavit v dim. Čez čas je veter dim odgnal in pokazal se je obraz starca s sivo brado, ki mu je padala po prsih. Ob pogledu nanj se je Hilon zvil, iz ust pa mu je privrel krakajoč glas:

„Glavk! Glavk!“

In res je z gorečega stebra zrl nanj Glavk.

344.

Bil je še živ. Obraz je imel sklonjen, ko da bi hotel še enkrat videti tistega, ki ga je izdal, mu vzel ženo in otroke, najel morilca tudi zanj in ga, ko mu je vse to že odpustil zaradi Kristusa, še enkrat dal v roke rabljem. Žrtev, ki je doživela to strašno krivico, je zdaj gorela na stebri, pod njo pa je stal njen rabelj.

Glavk ni trenil z očmi od Hilon, ki je hotel pobegniti, pa ni mogel. Nevidna roka ga je z nadčloveško močjo držala prikovanega pod tem stebrom. Zdelo se mu je, ko da vse okoli njega izginja in pada, da iz črne praznote vidi samo strašne oči mučenika, ki ga kliče

na odgovor. V Hilonovem obrazu je bilo nekaj tako strašnega, da je navzočim zamrl smeh na ustnicah.

„Glavk! Pri Kristusovem imenu te rotim, odpusti mi!“

345.

Mučenikova glava se je nalahno stresla in z vrh stebra se je zaslišal šibak glas:

„Odpuščam...“

Hilon se je vrgel na obraz, tulil kakor zver, pobiral z rokami prah ter si z njim potresal glavo. Medtem pa so plameni spet zrasli, objeli Glavku prsi in obraz, razpleli mirtin venec na njegovi glavi ter pogoltnili moža in steber.

346.

Hilon je čez nekaj časa vstal. Njegov obraz je bil tako spremenjen, da se je dvorjanom zdelo, ko da je pred njimi čisto drug človek. Grku so oči sijale v čudnem ognju, na obrazu se mu je kazala odločnost, da je bil podoben svečeniku, ki hoče razodeti ljudem neznano resnico.

Hilon se je obrnil k množici in začel na ves glas vpiti:

„Rimljani! Prisegam pri lastni smrti, da tukaj umirajo nedolžni, požigalec pa je tale!“

In iztegnil je desnico proti Neronu.

347.

Zdaj je vse utihnilo. Dvorjani so okameneli. Nenadno pa se je ljudstvo pognalo proti starcu, da bi ga bolje videlo. Nastala je gneča in oglasilo se je vpitje:

„Gorje nam!... Rdečebradec!... Ubijalec!... Požigalec!...“

Hrušč in gneča sta bila vedno hujša. Tedaj pa se je nekaj dogorelih stebrov prevrnilo, iskre so se vsule krog in krog, začela se je strašna zmeda, ki je Hilona zagnila in ga potegnila za sabo.

348.

Žive plamenice so vsepovsod dogorevale in se podirale čez pota. Med razburjeno množico so krožile čudne govorice o tem, kar se je bilo zgodilo. Pravili so, da je cesar omedlel, da je sam priznal, kako je dal Rim zažgati, da je hudo zbolel. Začelo se je oglašati sučutje do kristjanov...

Hilon je blodil po temnih vrtovih in zdelo se mu je, da povsod vidi samo njegov obraz. Umikal se je v temo, nazadnje pa je zavil proti vodometu, kjer je bil umrl Glavk. Tedaj se je tuja roka dotaknila njegove rame.

Preplašen se je obrnil ter zagledal pred sabo apostola Pavla.

„Jaz sem preklet! Kaj hočeš od mene?“ ga je vprašal.

„Rešiti te hočem,“ je odgovoril apostol Pavel.

„Za mene ni rešitve,“ je zamolklo dejal Hilon in začel onemoglo stokati.

349.

„Ozri se name in pojdi za mano.“ je govoril Pavel. „Naš Bog je Bog

346

usmiljenja. Kristusovo usmiljenje je kakor morje, grehi in krivice tonejo v njem kakor kamenj v breznu. Tudi jaz sem Kristusa sovražil in ga preganjal. Toda prikazal se mi je in me poklical. Zdaj je tebe obiskal s kesom in s trpljenjem, da bi te poklical k sebi. Ti si ga sovražil, On pa te je ljubil. Odpustiti ti hoče in te rešiti. Pojdi z menoj, jaz te bom povedel k Njemu. Veruj v Njega in našel boš odrešenje...

Med temi besedami ga je pripeljal do vodometja, čigar curki so se lesketali v mesečini. Hilon je začel drhteti, zahtel je, padel na kolena ter si skril obraz v roke. Pavel je začel moliti... Čez dolgo se je s tal zaslísal strt glas: „Kristus!... Kristus!... Odpusti mi!...“

Pavel je zdaj stopil k vodometu, zajel v dlan vode ter se vrnil h klečečemu nesrečniku, rekoč:

„Hilon, krstim te v imenu Očeta in Sina in Svetega Duha.“

350.

Hilon je vzdignil glavo, razprostrl roke in ostal negiben. Mesec je v pol-

nem soju svetil na njegove bele lase in na negibno, kakor iz kamna izklesano obličje. Čas je tekel in že se je cглаšalo petelinje petje. Zdaj se je Grk zganil in vprašal apostola:

„Kaj naj še storim pred smrtjo, gospod?“

„Upaj in pričaj resnico!“

Hilon ga je prosil, naj ga še enkrat blagoslovi, potem sta se ločila.

351.

Hilon je vedel, kaj ga čaka. Ko se je vrnil domov, so tam že bili pretorijanci, ga zgrabili in odvedli na Palatin. Privlekli so ga pred Tigelina, ki ga je pozdravil z zlobnim licem, rekoč:

„Žalil si veličanstvo in, kazni ti ne bo ušla. A če jutri pri igrah rečeš, da si bil pijan in da so požar zanetili kristjani, boš samo bičan in izgnan.“

„Ne morem, gospod,“ je potihoma odvrnil Hilon.

Tigelin je pokazal v kot, kjer so stali štirje traški sužnji z vrvmi in kleščami v rokah, in dejal:

„Ali si videl, kako umirajo kristjani? Ali hočeš tudi ti tako umreti?“

„Tudi jaz verujem v Kristusa, gospod,“ je odgovoril Hilon.

352.

Zdaj je Tigelin zbesnel. Skočil je h Grku, ga z obema rokama pograbil za brado, ga vrgel ob tla, ga začel teptati in s penastimi usti vpiti:

„Prekliči!... Prekliči!...“

„Ne morem,“ je odgovarjal Hilon.

„V muke z njim!“ je velel Tigelin.

353.

Sužnji so pograbili starca, ga privezali na dolgo klop in mu s kleščami začeli stiskati mršave ude. On pa je ponižno poljubljal roke, ki so ga vezale. Nato je zaprl oči in zdelo se je, da je mrtev, ko se je Tigelin še enkrat

sklonil k njemu in ga vprašal: „Ali boš preklical?“ so se njegove blede ustnice zganile poslednjič in zaslišal se je slaboten šepet:

„Ne... morem!“

Tigelinu je zdaj šinila v glavo nova misel. Obrnil se je k sužnjem in zapovedal:

„Izpulite mu jezik!“

354.

Na prihodnji predstavi, na katero so ljudi zvabili z obljubami, kaj vse bodo videli, je prišel na vrsto Hilon, in sicer v tako imenovanem prizoru z medvedom.

Hilona sta dva moža privedla oziroma prinesla v areno, zakaj ni mogel holiati sam, ker je imel noge polomljene od mučenja.

355.

Hilona so naglo pribili na nizek križ ter križ potem postavili. Oči vseh gledalcev so se obrnile k njemu, toda le malokdo je v tem starcu spoznal nekdanjega Hilona. Po mukah ni v njegovem obrazu ostala več niti kaplja krvi, samo na beli bradi se mu je poznala krvava sled jezika, ki so mu ga bili iztrgali. Bil je videti dosti starejši kakor sicer. Njegov izmučeni obraz, ki je sicer bil vedno nemiren in zloben, je zdaj bil videti sladak in spokojen kakor obraz spečega ali mrtvega človeka.

Nihče se ni smejal, zakaj v tem križanem je bil nekaj tako slabotnega in neboljšenega, da se je vsakdo spraševal, kako je moči križati in mučiti take ljudi.

356.

Nazadnje je priracal v areno medved. Glavo je sklanjal k tlem in kimal, se oziral in gledal, kakor da nekaj išče. Ko je opazil križ, se je vzpel nanj, potem pa sedel poderj in začel mrmrati,

ko da bi se bilo celo v njegovem srcu oglasilo sočutje do te žalostne človeške podrtine.

357.

Cirkuški nameščenci so začeli medveda ščuvati, toda ljudstvo je bilo tiho. Hilon je medtem počasi vzdignil glavo in se nekaj časa oziral. Naposled so se mu oči ustavile nekje na vrhu amfiteatra, prsi so se mu začele živahneje dvigati in tedaj se je zgodilo nekaj, kar je gledalce osupnilo. Hilonov obraz se je zjasnil, čelo mu je zasijalo, oči so se mu dvignile k nebu, nasmehnil se je, potem pa sta mu po licu počasi zdrsnili dve debeli solzi.

In umrl je.

Tedaj pa je zvonek moški glas prav tam pod vrhom močno zaklical:

„Mir mučencem!“

V gledališču je bila gluha tišina.

358.

Po prireditvi v cesarjevih vrtovih so se bile ječe precej izpraznile in novih žrtev je bilo vedno manj. Toda Neron in Tigelin nista zaradi tega nič odnehala s preganjanjem.

Vinicij ni imel prav nič upanja več, da bi Ligijo rešil smrti. Sanjal je samo o tem, kako jo bo pokopal v rodbinski grobnici in kako se bosta v nebesih pred Kristusovim obličjem združila in bosta tam srečna. Videl je na Hilonu, kako je mučeniška smrt lepa in celo lahka. Zato si je je želel kot rešitve iz vsega hudega na tem svetu in kot poti v lepše življenje.

Prav tako so tekle misli Ligiji. Tudi ona ni čutila druge želje in upanja kakor upanje na srečo onkraj groba. Smrt je zanjo bila ne samo rešitev iz rok Neronovih in Tigelinovih, temveč ji je pomenila šele pravo poroko z Vinicijem.

359.

Petronij je zvedel, pa tudi sam začutil, da mu je cesar spet naklonjen. Vedel je, da je to zaradi tega, ker se pripravlja na pot v Grčijo, kjer misli nastopiti s svojimi pesmimi, pa se boji, da se ne bi osmešil in torej potrebuje poprej sveta. Tega pa mu more dati samo Petronij.

In res je že pri prihodnji pojedini moral Petronij sedeti cesarju nasproti. Razgovarjala sta se o nastopih v Grčiji, nazadnje pa je Neron dejal, da bi najrajši že jutri odpotoval. Petronij mu je pogledal zdaj v oči in rekel:

„Toda dovoli, božanski, da te poprej povabim na svatbo Vinicija in Ligije, hčerke ligijskega kralja, ki je zdaj v ječi, pa si jo ti sam obljubil Viniciju za ženo.“

Hladna Petronijeva mirnost je Neronu zmedla. Dejal je:

„Vem. Mislim sem že nanjo in na onega velikana, ki je zadavil Krotona.“

„Potem sta oba rešena,“ je mirno nadaljeval Petronij. Zdaj pa se je vtaknil v besedo Tigelin, rekoč:

„Ligija je v ječi po cesarjevi volji.

Ti sam si dejal, da so cesarjeve zapovedi nepreklicne.“

„Spet sem zaigral,“ si je mislil Petronij, zakaj cesar je pri Tigelinovih besedah začel zlobno mežikati in je rekel:

„Petronij ima prav. Ligiji se bodo jutri odprla vrata iz ječe, o svatbi s bomo pa pogovorili v amfiteatru.“

360.

Neron je uvedel v amfiteatru tudi nočne igre. K njim so dvorjani hodili radi, zakaj po njih je bilo popivanje do jutra. Ko se je zvedelo, da bo na zadnji predstavi s kristjani nastopila Vinicijeva zaročenka, je bilo zanimanje pri njih in pri ljudstvu še večje, zakaj pričakovali so, da bo Neron z Vinicijevo žalostjo priredil prav posebno igro. Da bo nekaj posebnega, so sklepali tudi potem, da so bile straže po amfiteatru zelo ojačane, kakor da bi se cesar bal kakega nepričakovanega Vinicijevega izbruha.

Nepregledne množice ljudstva so zaradi tega tisti večer vrele v gledališče.

Primorske vesti

VELIKONOČNI PRAZNIKI V GORICI IN TRSTU

Letošnji velikonočni prazniki so bili sončni in lepi. Vendar smo Slovenci v Gorici in Trstu pogrešali lepih velikonočnih procesij z vstajenjem. Vsega tega ni več po mestih. Le na deželi se še držijo starih tradicij. Priprava na praznike je bila letos zelo dobra in skrbna. V cerkvi sv. Ignacija v Gorici smo imeli vsak petek postne govore, ki jih je vodil č. g. Jože Jurak, ki se je že vsem priljubil v Gorici in v Trstu. Pred tiho nedeljo je vodil tudi tridnevno za dekleta in žene Marijine družbe v Gorici. V Trstu pa je imel devetdnevne govore jutraj in zvečer za dekleta tržaške Marijine družbe. Dekleta so bila teh duhovnih vaj silno vesele in hvaležne gospodu Juraku za vso pozornost, ki jim je izkazal.

SLOVO STOLNEGA ŽUPNIKA MSGR. VELCIJA

Takoj po veliki noči je goriški nadškof sprejel ostavko stolnega župnika msgr. Jožefa Velcija in na njegovo mesto imenoval msgr. Justa Soranza. Msgr. Velci deluje v stolni župniji že od leta 1921. Najprej kot vikar, od leta 1944 pa kot župnik. Zato se je sedaj po 43 letih dela v stolnici umaknil v zasebno življenje in prepustil mesto mlajšemu nasledniku. Na slovenske vernike, ki obiskujejo prvo mašo ob 6 je naslovil ganljivo pisma, v katerem pravi, da jih je vedno smatral za najboljše župljane in

je vedno z veseljem poslušal lepe slovenske pesmi. Slovenski verniki ga bomo ohranili v hvaležnem spominu. Tudi novi župnik je pokazal mnogo dobre volje. Že prvo nedeljo je slovenskim vernikom prečital pozdravno pismo v slovenščini in s tem pokazal, da bo zvesto stopal po stopinjah svojega predhodnika.

SLOVENSKI SKAVTI NA JURJEVANJU

Na dan sv. Jurija so se zbrali slovenski tržaški skavti, okrog 100 po številu, v Sv. Križu pri Trstu. Dan so začeli s sv. mašo, nato je sledilo polaganje obljub. Mladi skavti so pokazali med obredi izredno resnost. Tržaški skavti bodo imeli letos izredno važne naloge. Zaupano jim bo celotno vodstvo otroške kolonije v Tambrah. Torej nič več žensk, ne vzgojiteljev, temveč samo republika mladih fantov. V avgustu pa imajo v načrtu, da poromajo na Maratonsko polje pri Atenah v Grčiji. Pričrružili se bodo na takozvanem „Jamboreju“ skavtom 50 drugih narodnosti.

NEDELJA KAT. TISKA

Prvo nedeljo v februarju se je v Katoliškem domu v Gorici vršila proslava nedelje kat. tiska. Čeprav je ravno tisti dan pritisnil huđ mraz, so ljudje napolnili dvorano, saj je bila na sporedu poleg drugih točk, igra „Vestalka“, katero so dekleta iz Podgore izredno dobro podale. Ljudje so kar strmeli v razkošno opremljeni oder, pri katerem so požrtvovalno sodelovali fantje iz Podgore in Gorice.

S tem prvim večjim nastopom v širši javnosti je podgorska mladina pokazala, da slovenstvo na Goriškem lahko še kaj več pričakuje od nje in želi, da bi se kmalu pokazala na odru tudi pri pevskih in drugih podobnih nastopih.

v
Dr. JOŽE POGACNIK
v
LJUBLJANSKI POMOŽNI
v
ŠKOF

Ljubljanska škofija je lani praznovala svojo petstoletnico. Papež Janez XXIII jo je tedaj povzdignil v nadškofijo. Slovesno praznovanje tega velikega, veselega in važnega dogodka pa je že motila resna in nevarna bolezen prvega ljubljanskega nadškofa, prevzvišenega gospoda Antona Vovka. Zato je že lansko leto oktobra, ko je bil na vesoljnem cerkvenem zboru v Rimu, prosil svetega očeta za pomožnega škofa. Sveti oče je uslišal njegovo prošnjo in imenoval za njegovega pomočnika dr. Jožefa Pogačnika, kanonika in generalnega vikarja ljubljanske nadškofije. Imenovanje je prišlo v Ljubljano 11. februarja 1963.

NJEGOVA ŽIVLJENSKA POT

Novi ljubljanski pomožni škof je doma na Gorenjskem v prelepi pokrajini med Brezjami in ponosnim mogočnim Stolom. Rodil se je namreč 28. septembra 1902 v Kovarju pri Trziču. Njegov oče je bil tam posestnik in mlinar. Zato vidimo mlin tudi v njegovem škofovskemu grbu. Očetu je bilo ime Janez, materi pa Marijana. Bila je iz ugledne Pernetove družine. Dr. Franc Perné, katehet na klasični gimnaziji v Ljubljani, je bil njen brat. Tako je imel poleg lepega, prijaznega doma in

dobrih, vernih staršev tudi zelo blagega, pobožnega in učenega strica-duhovnika. Ta je vplival na starše, da so ga poslali v srednjo šolo v Ljubljano, kjer je bil ves čas gojenec znanega vzgonega zavoda „Marijanišča“.

DIJAK IN BOGOSLOVEC

V srednji šoli je odlično napredoval. Vzljubil je slovensko besedo in slovenske knjige. Že v tretji šoli se je začel zanimati za slovenske pisatelje in pesnike, brati njihova dela in se poglabljati v modroslovna in verska vprašanja. V tej dobi je tudi napisal svoje prve pesmi. Četudi je bil v vseh gimnazijskih razredih odličnjak, se s tem ni ponašal, ampak je rad pomagal tistim, ki so bili manj nadarjeni.

Po maturi z odliko je šel jeseni 1922 na Tirolsko v Innsbruck, kjer je v jezuitskem zavodu „Canisianum“ študiral bogoslovje. Tu se je z veliko vne-
mo in resnostjo poglobljal v bogoslovne vede in v vprašanja, ki so bila z njimi v zvezi, obenem pa skrbno gojil duhovno življenje in se tako pripravljaval na duhovniški poklic.

DUHOVNIK

Zakrament svetega mašniškega posvečenja je prejel 25. julija 1927 v

jezuitskem zavodu, kjer je študiral bogoslovje. Slovesno novo mašo pa je imel v domači župniji Kovor pri Tržiču. Dve leti nato je postal doktor modroslovja in bogoslovja ter se temeljito pripravljen na duhovniško delo vrnil v domovino.

Dne 1. avgusta je že šel v Kranj za kaplana. Tu se je hitro uživel v razmere in delo. S svojim mirnim, resnim, vedrim in odločnim značajem je imel vedno večji vpliv na dorasle ljudi in na mladino. Toda v Kranju je ostal samo dve leti. Poklicali so ga v Trnovo v Ljubljani, kjer je bil tedaj župnik Franc Finžgar. Ta je takoj spoznal njegove velike zmožnosti. Izbral ga je za svojega sodelovca in naslednika pri urejevanju knjig Družbe sv. Mohorja in „Mladike“, leposlovnega družinskega lista. Tedaj se je dr. Pogačnik seznanil z izbranimi mladimi slovenskimi pisatelji tiste dobe, vzgajal v njih čut odgovornosti, jim dajal pobude za delo in jih z modrimi nasveti pravilno usmerjal. Tudi dušnopastirsko delo v Trnovem mu je dajalo priložnost, da je vedno bolj spoznaval mladino in ji kazal pravo pot. Tako ga je božja Previdnost pripravljala na zelo odgovorno službo, ki jo je pozneje opravljal.

RAVNATELJ VZGOJNEGA ZAVODA

Dne 1. septembra 1937 je postal ravnatelj „Marijanišča“, znanega vzgojnega zavoda v Ljubljani. Tudi na tem mestu je še ostal urednik, toda moral je biti tudi ravnatelj osnovne šole, gospodar in oskrbnik zavoda, profesor, vzgojitelj, duhovni voditelj in svetova, vec, predvsem pa oče in varuh dijakov, ki jih je sprejel v zavod. Ljubil jih je z nadnaravnio ljubeznijo. Z njimi se je

veselil napredka in uspehov v šoli, v izobrazbi in v krepostnem življenju. Kačar so pa gojenci silili na napačno pot, jih je trdo prijel. Z očetovsko, odločno in resno besedo jih je svaril ter jim kazal pravo pot. S svojo iskreno, jasno in prepričevalno besedo je navadno vedno zmagal in dosegel uspeh.

Četudi je bil dr. Jože Pogačnik izobražen in učen duhovnik, je imel vedno tudi odprte roke in odprto srce za vse preproste in pomoči potrebne ljudi. Vse

Dr. Jože Pogačnik ob posvečenju

delavce v zavodu in vse, ki so bili tam v službi, je vedno pošteno plačal. Posebno dober je bil tudi do beguncev, ki so pribežali v Ljubljano pred Nemci ali pred komunisti. Četudi je težko preživel veliko marijaniško družino, je mnogo beguncev sprejel pod gostoljubno streho ter z njimi delil to, kar je imel.

SLUŽBE IN DELO NA ŠKOFIJI

V začetku leta 1945 je dr. Jože Pogačnik postal kanonik. Škof Anton Vovk mu je takoj zaupal važne naloge. Imenoval ga je za arhidijakona, škofijskega ocenjevalca knjig, za poročevalca o pastoralnih konferencah in najprej za člana, potem pa za načelnika (oficiala) cerkvenega sodišča in za podvodjo semenišča.

Leta 1945 ga je škof Vovk imenoval za svojega delegata ali namestnika, pozneje pa, ko je postal ljubljanski škof z vsemi pravicami, za pravega generalnega vikarja še z večjimi pooblastili, kakor jih je imel prej. Službo generalnega vikarja in škofovega namestnika je opravljal tako vestno in vzorno, da je dobil tudi priznanje iz Rima. Papež ga je odlikoval in na njegov god 19. marca 1960 imenoval za svojega hišnega prelata.

ŠE NEKAJ ZNAČILNIH POSEBNOSTI NOVEGA ŠKOFA

Že več let pridiga v ljubljanski stolnici ob pol dvanajstih vsako nedeljo in vsak zapovedan praznik samo sedem minut. Veliko ljubljanskih vernikov ga hodi poslušat. Zelo ga tudi cenijo kot spovednika. Pravijo da je natančen, pa zelo, zelo dober.

Novi pomožni škof je tudi zelo vnet za lepoto bogoslužja. Zato želi, da bi

verniki bogoslužne obrede čim bolj spoznali in pri njih kolikor mogoče osebno sodelovali. Ko je bil profesor, je sodeloval pri sestavljanju načrtov za poučevanje verouka in pri pisanju veroučnih učbenikov, pri izdajanju molitvenikov, pesmaric za ljudsko petje in drugih pripomočkov za širjenje globljega razumevanja bogoslužja.

Zanimivo je tudi, da si je novi pomožni škof izbral za svoje škofovsko geslo besede, ki jih je govoril Jezus s križa svoji materi Mariji, ko ji je izročil v varstvo apostola Janeza: „Glej tvoj sin!“ V Marijinem varstvu je živel v dijaških in duhovniških letih, v Marijino pomoč bo zaupal tudi v svoji škofovski službi. Z njeno pomočjo hoče biti zvest pomočnik svojemu predstojniku, nadškofu Vovku, ki ga že dolgo muči težka bolezen.

KAKO JE BIL POSVEČEN ZA ŠKOFA?

Pomožni škof dr. Pogačnik se je zavedal, da je škofovska služba v časih in razmerah, v katerih jo bo opravljal, posebno odgovorna in težka. Zato se je zatekel po pomoč h križu, ki je luč življenja in vir večne zmage. Za svoje škofovsko posvečenje je izbral cvetno ali oljno nedeljo, drugo nedeljo gospodovega trpljenja, ki je bila letos 7. aprila.

Na ta važni dogodek se je vsa ljubljanska nadškofija lepo in dostojno pripravila. Zaradi obredov oljne nedelje je velika večina vernikov in duhovnikov morala ostati doma. Kljub temu veličastna in prostorna ljubljanska stolnica, ki je bila lani ob proslavi petstoletnice škofije, krasno obnovljena, ni mogla sprejeti vseh vernikov, ki so prišli k ganljivim obredom škofovskega posvečenja.

Obredi so trajali skoraj tri ure. Že veličasten prihod bogoslovcev, duhovnikov in cerkvenih dostojanstvenikov je napravil na vse navzoče velik vtis. Še bolj sta jih ganila njihova zbranost in pobožnost. Grobna tišina in red med posvečenjem sta pripomogla, da so vsi udeleženci lažje sledili težje razumljivim obredom.

Svete obrede je opravil zagrebški nadškof dr. Šeper, ki je bil glavni posvečevavec. Sopusvečevavca pa sta bila senjski škof dr. Burić in mariborski škof dr. Držičnik. Posvečenja ljubljanskega pomožnega škofa so se udeležili tudi beograjski pomožni škof dr. Bukatko, koprski apostolski administrator msgr. Kjuder in zastopnik goriškega nadškofa Artur Zalatel, ki je prinesel tudi njegovo pismo z voščili nadškofu Vovku in novemu pomožnemu škofu.

Na koru je prepeval stolni mešani cerkveni zbor, ki ima 40 članov. Peli so Hans Leo Hasslerjevo mašo iz 16. stoletja. Skladatelj te maše je bil Gallusov sodobnik. Izvajali so tudi Foer-

sterjev Graduale in Tractus, pri darovanju skladbo Alojzija Mava „Oljska gora“ in mogočni Brucknerjev spev „Ecce sacerdos magnus“. Ko je novi pomožni škof v vsej škofovski opravi — z mitro, palico, s križem na zlati verižici in prstanom — slovesno med obhodom blagosiljal množico, so vsi verniki občutno in doživeto peli staro ljudsko zahvalno pesem. To petje je na vse, zlasti na tuje udeležence naredilo izreden vtis. Križ z zlato verižico in prstan je daroval novemu škofu rajni papež Janez XXIII.

Tako ima zdaj ljubljanski nadškof Anton Vovok, ki je resno bolan, svoje- ga pomožnega škofa. Tudi slovenski izseljenci v Argentini se z verniki ljubljanske škofije tega veselimo, nadškofa in njegovega pomočnika spoštljivo pozdravljamo in goreče prosimo Gospoda, naj blagoslavlja njuno delo za dušni blagor Slovencev v domovini in tujini.

Gregor Mali.

ZA KAJ BOMO MOLILI V TEM MESECU?

Splošni molitveni namen: Molimo, da bi pisatelji in pridigarji zavedno upoštevali tradicijo in moderne potrebe.

Misijonski molitveni namen: Molimo za uspešno poučevanje katoliških naukov v poljedelskih predelih latinske Amerike.

Molitvena zveza za slovensko domovino: Molimo, da bi božja beseda v zasužnjeni Sloveniji mogla priti do vernikov svobodno in neokrnjena!

Slovenske ljudske navade

Mesec julij, mali srpan, je na Slovenskem mesec velikega dela na polju, košnje in žetve in zato manj prikladen za verske in časovne slovesnosti. Če se je v kakšni rodbini pojavila posebna priložnost, potem se je veliko delo umaknilo, bodisi da so ga za nekaj časa odložili, bodisi da so ga prišli opravljati sosedi in znanci. Takšna posebna, sicer bolj redka priložnost je bila v tem mesecu

NOVA MAŠA

domačega sina. Po večini so padle te slovesnosti prav v ta mesec. Nova maša ni bila samo družinski praznik, ampak praznik vse fare; gostija tega dne pa je zbrala vse novomašnikove sorodnike in prijatelje.

Že omenjeni raziskovavec ljudskih navad, posebno glasbenih, France Marolt, je v Zborniku Zimske pomoči, ki so ga izdajali v časih domobranskih bojev, opisal novo mašo na Veržejskem polju, v kraju Ključarevci v Priekiji na Štajerskem. Novomašnik je šel v cerkev iz župnišča, šele po končani maši je imel priti na svoj dom. Pred vhodom v hišo je stal majhen slavalok, ob straneh pa na vsaki strani visok mlaj. V ogradi za hišo je stala vsa z zelenjem okrašena uta kot prizorišče novomašniškega obeda. Kraj ute je sedela godba: dva goslača, dva klarinetista, trompetar in basist. Ko so opoldne od dvanajstih zagrmeli pri cerkvi možnarji, so se kmalu pripeljali svatje. Iz prvih voz so stopile mlade svatice, družice, katere je vodil tovariš: cimunir

in jih je sprejela muzika s tušem, možnarji pa so se znova oglasili.

V uti je bila miza za novomašnika, za njegove ožje svojce in odličnike, potem pa mize za druge svate; v kotu je stal oder za muziko. Med jedjo je spregovoril najprej domači župnik, potem so sledili še drugi govorniki in vsak govor je zaključila muzika s tušem.

Do tukaj je bilo vse novomašniško slavlje podobno kot dugod po Slovenskem, le da drugod dostikrat ni bilo muzike, pa več petja. Nadaljevanje pa je Marolt opisal nekako takole:

Cimunir zgrabi zastavo, prime sva-tovsko kraljico, le-ta družico, družica sosedo itd. in se vsi zaženejo v čudnih skokih ven na travnik. Drvijo okrog dreves, skozi hlev, priklet, spet skozi kuhinjo nazaj v uto, skačejo čez stole, plezajo čez mize in čez plotove in dirjajo daleč ven na polje. Muzika se preseli na travnik. Vse kar leze in gre, je moralo v to jaro kačo. Urnih korakov poskakujejo, se zasučejo enkrat na desno, enkrat na levo, zibajoč se v bokih med neprestanimi klici:

Diradi čindara, diradi čindara...

Kača in godba tekmujeta v hitrosti. Loka gosli odskakujeta, klarinetoma se zapletajo melodije, trompetarju poje-njava sapa. Kača se je pričela zamo-tavati, njeno ogromno telo se je zavilo okrog same sebe, glava je predrla svoj lastni trup. In pri tem drvi urne-je in urneje. Zadnji repek, „šmic“ odleti, členki jare kače se razpno in konec je reja, muzike in napora. Vse je šlo brez kakršnekoli urejenosti in Marolt pristavlja, da je to verna podoba

naše prarodnosti, sproščanja v silovit napor utajene pravadnosti preko mosta v blaženo uteho.

Ne morem ugotoviti, koliko je ta navada razširjena čez Prlekijo — v sednjih Halozah je ni — in tudi ne morebitne druge slovesnosti.

Kot že omenjeno, je bil v tem mesecu eden najvažnejših kmetijskih opravkov:

KOŠNJA

Zdaj se marsikje in marsikaj dela že s stroji, a včasih je bilo strojev malo ali pa še nič. Dekleta so se za to delo oblekla v lepšo, ne ravno v zakmašno obleko, pa tudi fantje — kosci so nosili pušeljce in niso oblekli ravno najbolj delavniške obleke. Ko so še kosili z ročnimi kosami, so se kosci zbrali „zgodaj“ na gospodarjevem domu, še preden je dan zazvonil. Nekje so jih pogostili z blagoslovljeno slanim, skoraj povsod pa okrepili z žganjem, nakar so radi zapeli zlasti pa zavriskali, kajti košnja je sicer težko, a prijetno delo. Prišedši na senožet je prednjak ali pa vsi kosci, napravili najprej s kosami pred seboj križ, nato pa se je delo pričelo. Kakor vsako skupinsko kmečko delo, tako je imela zlasti tudi košnja nek svoj svoj ritim in tako so se nadaljnji kosci postavili za prvim prednjakom, in potem vsi hkrati zamahovali. Ob kakšnih sedmih jutraj jim je prinesla gospodinja ali še rajši njena hči zajtrk, kosilo in še dopoldne, ko je zginila rosa in postala trava trda, obed, južino. Dan je bil potem namenjen za obračanje, sušenje, pri čemer so sodelovale seveda tudi žene in dekleta, in šele zvečer, ko je pritisnil zopet hlad, so po potrebi spet kose zapele. Kadar je bil odpeljan domov zad-

nji voz sena, navadno se je to zavleklo že v veliki srpan, s senožeti, kjer so kosili samo starino, se pravi, da druge košnje, otave tam ni bilo, ker je senožet potem služila za pašnik, so v naših krajih ta zadnji voz imenovali babo. Napravili so na njem žensko figuro, nagačeno s senom, torej nekakšno maškaro. Moški in ženske, ki so se na ali ob babi vozili domov, so veselo prepevali in vriskali, doma pa jih je čakala bogata večerja s pijačo. Zadnjo babo v vasi so ljudje gledali bolj s pomilovanjem, kar pa koscev ni motilo v njihovem veselju. Zanimiva je košnja v hribovskih krajih. Tako sem na Gori nad Polhovim gradcem videl, kako so bili kosci privezani na drevesa vrh gore, da bi jih strmina hriba ne potegnila predaleč navzdol; seno pa je bilo treba potem znositi v koših na kup, kjer se je nakladalo.

ŽETEV

Podobno kot s košnjo, je z žetvijo. Tudi za žetev so se dekleta boljše oblekla kot za druga navadna kmečka dela, in žetev je tudi bila v večini slovenskih krajev predvsem žensko delo. Žetev ječmena je navadno padla že v konec rožnika, rž in pšenica sta pa prišli redno šele v malem srpanu na vrsto. Ženske so rade prosile sv. Roka za priprošnjika, da se ne bi kaj užele, pa kot kosci s kosami, so tudi one s srpi napravile najprej križ po žitnem polju in pri tem pobožno vzdiknile. Moški so imeli ne sicer manj važno, a manj vidno delo. Le v Prekmurju in ponekod na Severnem Štajedskem so dostikrat moški žito kosili. Med ženjami je bilo navadno dosti govorjenja in prišle so na vrsto vse novice iz vasi in okolice. Človek, ki je šel mimo polja, kjer so žele, jih je navadno pozdravil

in jim želel pri žetvi dosti sreče in blagoslova.

Za ženjicami so radi ubožni ljudje, otroci in starke predvsem, pobirali osuto klasje, kar jim ni nihče v zlo štel, saj je na Murskem polju še ohranjena pesem, kako je Marija, Mati božja, tudi kakšno klasje pobirala. V Prekmurju je bla navada, da so spletni venec iz klasja, v katerem so bile tudi poljske cvetlice. Ta venec se je imenoval dožnjak, dobil ga je najboljši žanjec, da ga nese gospodarju, nakar se je pričela gostija. Drugod na Slovenskem so dajali potem snope sušit še v kozolce, na slovenskem Koroškem, kjer so sicer tudi še znani kozolci, pa devajo snope sušit v ostrvi, to je v droge s klini, kar delajo tudi v nemškem delu dežele.

Po likofu, ki je sledil žetvi, so prišle na vrsto razne ljudske igre, tako so posebno radi rihtarja biles, kmečka navada, ki se je v izseljenstvu še najbolj ohranila.

SVETNIŠKI GODOVI

Izmed svetnikov tega meseca je sv. Aleš (17. 7.) vzor ponižnosti in patron beračev. Sv. Ilija (20. 7.) je bil čaščen zlasti v Beli krajini. Sv. Krištof (24. 7.) je zdaj sicer svetovni patron avtomobilistov, včasih so pa na Slovenskem dosti dali na njegove slike (freske), ki so bile na zunanjščinah vseh starih cerkva, tudi na prejšnji ljubljanski stolnici. Vladala je namreč vera, da kdor ugleda sliko sv. Krištofa, ta tisti dan ne bo umrl; zato so bile slike velike in daleč vidne. Sv. Jakob (25. 7.) je bil patron romarjev in klobučarjev. Ob času njegovega godu so bila zrela prva jabolka: jakobčki (na Kranjskem), jakobščki (v Prekmurju), jakobšence (pri Ptuj), šetjakobci (v Laškem). Sv. Ja-

kob je bil tudi vremenski prerok in še bolj kažipot za razna poljska dela. Sv. Ana (26. 7.), Marijina mati, je bila zlasti priprošnjica za mlade žene, ki so želele ali pričakovale otroka. Cerkev sv. Ane so imele dostikrat romarski značaj. Na god sv. Ane ali naslednjo nedeljo se vrši vsako leto prvo

ROMANJE V BRBAN

v Marijino cerkev na morskem otoku pred Gračežem. (Drugo in tretje romanje tja sta na Veliki in Mali šmaren.) Je to edinstveno romanje, ker se vrši po morju. Od daleč mu je podobna le vožnja s čolni k Mariji na blejskem otoku. Romarji s stare slovenske obale, ki je danes še vedno v Italiji, se zbirajo pri Sv. Križu pri Trstu, v znamenem slovenskem ribiškem pristanišču. Včasih so se vozili v navadnih čolnih, dandanes v motornih ladjicah. Vedno se spremljajo s starimi romarskimi pesmi mi, katerih ritem se zelo ujema z zibanjem čolnov in spremlja jih tudi velik križ. Morje pred Gračežem je lagunsko in dostikrat je bilo morje mestoma tako plitvo, da so morali moški stopiti v vodo in čoln vleči. Na otoku se zberejo ljudje v procesijo in gredo v sprevedu ob petju lavretanskih litanij v cerkev. V cerkvi imajo sv. mašo in prejmejo sv. zakramente. Zunaj naberejo potem cvetic, ki rastejo na otoku in jih nesejo potem domov kot odpustke. Ko pred odhodom še enkrat stopijo v cerkev, zapoje žalostno poslovilno pesem od Marije z ganljivim glasom:

Če pa nas pokliče smrti glas,
pridi, o Marija, ti po nas!

M. MAROLT

POJDIMO S ČASOM

Včasih so govorili: vsak zase, Bog pa za vse. A to je čisto pogansko. Ker smo vsi sinovi in hčere istega Očeta, člani iste božje družine, udje istega Jezusa Kristusa, ne more in ne sme nihče misliti in govoriti: vsak zase, Bog pa za vse. Ravno obratno: drug za drugega, Bog pa za vse. Sv. Pavel pravi v pism Galačanom: Drug drugega bremena nosite in tako izpolnite postavo Kristusovo.

Hvala Bogu, da se danes ta zdrava zavest v kristjanih vedno bolj prebujata. Hvala Bogu, da se danes, v dobi 21. vesoljnega zbora, na katerem vneto deluje komisija za laični apostolat, posebno mladi vedno bolj zavedajo, da žive v veliki skupnosti božje družine kot bratje in sestre in da imajo zato dolžnost, da se med seboj ljubijo in si pomagajo in tako nosijo drug drugega odgovornost pred Bogom.

Od različnih strani sveta prihajajo poročila, da danes vstaja nov krščanski in katoliški rod, ki je vse drugače prežet z zavestjo odgovornosti za bližnjega.

Prvo in najvažnejšo dolžnost imajo starši do svojih otrok. Globinska psihologija kaže, da prave družinske vzgoje, ki jo nudita otroku oče in mati, sploh ni mogoče nadomestiti in da bo otrok morda vse življenje trpel škodo in nosil posledice, ker sta oče in mati zanemarila svojo dolžnost ali pa ji nista bila kos.

Na drugem mestu moramo omeniti tiste, ki jih veže krvno ali duhovno sorodstvo. Kako lepo je, če botri in sorodniki drže skupaj in si v stiski pomagajo. A kje ima medsebojna pomoč večjo korist in večji pomen, kakor če gre za rešitev duše?

Posebno odgovornost za dušni blagor imajo končno učitelji, voditelji različnih ustanov in organizacij, časnikarji in sploh voditelji narodov.

Hvala Bogu, da je na svetu, ki je na eni strani sicer poln brezboštva, laicizma, brezbriznosti, zavel nov val.

S tem novim valom pojdemo tudi Slovenci. Osvobodimo se ozkega, vase zaprtega katolicizma in zaplujemo na široko. Vsi smo bratje in sestre, vsi imamo eno in isto domovino: nebesa, vsi si med seboj pomagajmo. Vsak izmed nas naj bo luč v družini, luč med sosedi, luč v organizacijah, luč v vsej skupnosti in med tujci, kamor nas je pripeljal nebeški Kralj.

A. S.

V nedeljo, 12. maja smo Slovenci v Argentini, kakih 2000 po številu, največ seveda iz Velikega Buenos Airesa, nekaj pa tudi iz notranjosti dežele, poromali k Materi božji v Luján.

Romanje, na katerem so številni udeleženci pristopili k svetemu obhajilu, je bil prav veličasten začetek proslave 1100-letnice prihoda sv. Cirila in Metoda med slovanske narode. Slavnost, katero je nekoliko ovirala pravočasno nenapovedano romanje domačinov iz škofije Sana Martín, so poleg dolge vrste otrok, mož in fantov, duhovnikov, redovnic, deklet in žena, povečala še narodne noše, ki jih je bilo nad 100, kar je največ, odkar smo v Argentini.

Vse romanje je prevečala volja do nadaljnjega bogatega verskega in narodnega življenja. To življenje sta namreč našim prednikom posredovala sveta brata, to življenje so ohranjali in gojili vso zgodovino naši očetje, to moramo posredovati našim zanamcem.

Ohranitev in gojitev tega življenja pa ni lahka. Te in one je Bogu in narodu sovražno okolje že pogoltnilo; vsem pa uničenje grozi. Izvzet ni nihče.

Nujna pogoja našega verskega in narodnega obstoja in življenja sta dva in sicer: neutrudno in resno nadaljevanje verske in narodne vzgoje zlasti mladine v naših družinah, organizacijah, ustanovah in listih ter pametna medsebojna povezava.

Teža vsega dela je v družini; vse drugo je dopolnilo. „Družina je osnova za vzgojo in rešitev za dobrine vere in narodnosti. Tam je otrok rojen in preživlja leta, ki so za oblikovanje najbolj sprejemljiva.“ To vzgojo pa morejo dati le družine, ki so polne krščanskega duha, kateri je sad življenja in celotne opreme doma. K opremi doma spada

Med nami v Argentini

križ, svete podobe, verski listi, slovenska knjižnica v tujini, slovenske slike in slovenski tisk. K življenju pa: božja milost družinskih članov, soliden pouk, skupna molitev, sveta maša s pridigo, po možnosti slovenska, prejem svetih zakramentov, obhajanje verskih in narodnih praznikov, slovenskih navad ter obletnic porok, krstov, birm, prvega sv. obhajila.

Če bomo v tem duhu delovali v družinah in kot dopolnilo v organizacijah, ustanovah in listih ter živeli pametno med seboj povezani, potem bomo zagotovili naši skupnosti obstoj in bogato življenje.

S temi mislimi je zaključil č. g. direktor Anton Orehar svoj dopoldanski romarski govor.

Popoldanska pobožnost se je pričela ob pol treh. Najprej je bila pridiga, nato procesija in končno blagoslov z Najsvetejšim.

Pridigo je imel č. g. Ladislav Lenček, C. M. Govoril je o svetih bratih Cirilu in Metodu. Po njunem zgledu naj bo vsak vernik apostol. Področja apostolata so: domača družina, služba, sosdje, slovenska skupnost, krajevna fara in končno ves svet: vsi smo misijonski delavci.

Procesija je bila prav veličastna. Za križem in zastavami: papeško, sloven-

sko in argentinsko je šla šolska mladina s svojim učiteljstvom, nato možje in fantje, borci z zastavo, dolga vrsta narodnih noš, kip lujanske Matere božje in podoba naše Marije Pomagaj, duhovščina, 20 po številu, s č. g. direktorjem Oreharjem na čelu, redovnice in žene ter dekleta.

SLOVENSKO KATOLIŠKO AKADEMSKO STAREŠINSTVO

Slovensko katoliško akademsko starešinstvo povezuje naše izobražence v tujini.

V soboto, 8. junija, je bil redni občni zbor. V odbor so bili izvoljeni: Božidar Fink, predsednik; odbornika dr. Franc Bajlec in dr. Leopold Eiletz; Milan Magister, blagajnik, in Stane Žužek, tajnik.

SLOVENSKO KATOLIŠKO AKADEMSKO DRUŠTVO

SKAD — Slovensko katoliško akademsko društvo pa druží akademsko mladino.

V maju so akademiki imeli vsakoletni študijski dan. Dan so pričeli s sv. mašo, za tem pa sta bila dva referata: Prvega „o vlogi filozofije“ je imel duhovni vodja organizacije p. dr. Alojzij Kukovica, DJ; drugega o različnih filozofskih smereh danes pa je podala profesorica ga. Marta Žužek.

Na študijskem dnevu so bile tudi volitve novega odbora. Izvoljeni so bili: Tine Debeljak, predsednik; Tine Duh, tajnik; Božo Vivod, blagajnik; Andrej Žužek in Tone Mizerit, odbornika.

Skupina slovenskih narodnih noš na letošnjem romanju v Lujanu

„Kaj hočeš?“ je vprašal latinsko. „Duhovnik božji hočem biti,“ je odvrnil jasno Peter. „Vzgojite me in poučite!“

Oni je mirno stal, šel dijaku nasproti in mu položil roko na teme.

Brezkončna hvaležnost je zalila srce mlademu dijaku.

* * *

To pa so odlomki iz zapiskov dijaka Petra Pavla Glavarja od tiste ure, ko so mu gospod šolski rektor roko položili na glavo, pa do ure, ko je prestopil most čez Ljubljano pri bosopetih menihih s trdnim namenom, da se v ljubljanske šole ne bo več vrnil:

„Anno Domini MDCCXXXV.“

„Gospod rektor so me prijazno sprejeli in sem jim moral vse povedati, kako mi je štirinajst let in kako sem po božji in gospoda župnika Roglja pomoči dosegel, da mi je bilo dano priti v ljubljanske šole. Še sem povedal, da sem Jerasov rejenec in da nimam ne očeta ne matere; še sem rekel, da je moja najbolj goreča želja biti duhovnik in tako povrniti s častjo ljudem, ki so mi bili dobri in so me zredili. Gospod rektor so me nepremično gledali v obraz in se dobrohotno nasmejnili. Potem so rekli in vprašali: „Ali pa boš zvest? Ali veš, da je mnogo poklicanih, a malo izvoljenih?“ Pri-trdil sem in obljubil. Bog mi daj moč, da bom zvest. Hočem biti izvoljen in potrjen. Gospod rektor pa so rekli, da so zadovoljni z menoj.“

„Stopil sem vesel iz sobe pred gospoda Matijo, ki je tam čakal name in me vedel h gospodu magistru Jeronimu. Hudo sem se ustrašil sprva, zakaj gospod magister so gledali srejo in so se strašno razgreli, ko sem odgovarjal prethi na to, kar so me vprašali. Zdaj so zavpili: „Kmetško teslo, ali res

IVAN PREGELJ:

ODISEJ IZ KOMENDE

ne znaš vriskati?“ „Znam,“ sem rekel in sem zavriskal, ker sem mislil, da je tudi to treba znati. Gospod Matija se je skoraj od smeha zlomil, strogi gospod Jeronim pa so se le malo namrdnili. Mene pa je tedaj obšel strah in so mi začele po sili solze teči po licu. Odgovarjal pa sem lahko in še več, kakor so vprašali gospod Jeronim. Gospod Matija, ki se je bil postavil za gospoda učitelja, mi je kimal z glavo. Takrat so se jezni gospod Jeronim obrnili h gospodu Matiji in so rekli: „Pa zakaj se joče, ta veliki tepec Saj zna za tri in še vriskati povrhu. Prvo uro mi bo nadzoroval, bo decurio. Čemu se joče?“ Gospod Matija je odgovoril po latinsko, kakor je zapovedano dijakom višjih razredov: „Kakor tele je še. Sinoči so ga pripeljali v Ljubljano in danes zjutraj sem ga prignjal jaz

v šolo. Gospod Jeronim so se zdaj hrupno zasmejali. Nato pa so rekli kratko: „Potrjen.“ Tiho pa so pristavili: „Koštrun!“

„In že je minulo dvajset dni, odkar hodim v šolo in sem zelo srečen in zadovoljen; tudi gospod Jeronim so zadovoljni z menoj. Postavili so me za dekurjona, da pazim na deset tovarišev pod seboj, jih izprašujem in ocenjujem. Mene pa izprašujejo gospod Jeronim sam. Da le ne bi preveč zahtevali, naj vriskam, zakaj mestnih staršev otroci me zavidajo in se mi posmehujejo in kujejo hudobne načrte...“

„Zdaj pa sta minula dva meseca in mene je zaradi mestnih nesreča zadela in sramota. Počakali so me ob Ljubljani in sin mestnega svetnika mi je vrgel klobuk v vodo. Jaz pa sem fantah pahnil za klobukom. Ni ga ujel in je vpil na pomoč, dokler mu nisem palice pomolil in ga izвлеkel. Potem pa me je zatožil. Plačal mi bo nov klobuk in posvarili so ga in še njegov oče se je prišel pripravat v šolo. Zato bom teper. Gospod Matija, naš korektor, se mi smeje in mi bo pisal kazensko palico na kožo. Oh, zaradi palic mi ni, zaradi dobrega gospoda Matije mi je, ker se ga sramujem. Zakaj so mestni ljudje tako hudobni in zasmehujejo kmetiške ljudi, ki jih redijo? Presiti so in preveč spočiti. Ne vedo, kaj je hudo na svetu...!“

„Bil sem pri spovedi in sem spet vse odpustil tistim, ki so krivi, da sem zašel v sramoto. Gospod rektor so me svarili in sem rekel, da sem mislil, da ni greh braniti se hudobnih napadnikov. Gospod so rekli: „Kristus je vse potrpel, vse odpustil. Samo cerkve božje ni pustil oskrunjati.“ Odločil sem, da bom vse odpustil, cerkve Gospodove pa ne bom pustil skruniti. Amen.“

„Deo gratias — hvala Bogu! Eno

leto sem prebival v šoli, eno skalo sem odvalil s poti. Moje naloge so obesili na zid, kar je velika čast, obdarovali so me in s trobentami oznanili pri slavnosti moje ime. Še tisti gospod svetnik, ki me je zaradi sina tožil, je ploskal. Njegovega sina pa so oklicali za Jurčeta Favlencija iz Lenega dola, to se pravi, da je zelo len. Oče ga je za ušesa vlekel iz šole. Jaz pa pojdem jutri na počitnice v Komendo...“

„Ko sem se odpravljaj na pot, je prišel gospod Matija in poslal gospodinjo Marušo po vina, natočil nato sebi, meni in Maruši in rekel, da je vesel. „Sestri je bolje,“ je pravil, „kaj hočem več. Peter Pavel je storil svojo dolžnost, kar je prav in lepo. In ti, Maruša, pa o tebi ne govorim, Ti samo poslušaj, kakšna pisma pišejo generali, ki pa še bodo generali, če bodo, temule gospodu tu, ki se za Kolóvratarja piše.“ Gospod korektor Matija je nato prebral pismo mojega ljubega Jerneja Basaja, da mu gre dobro in mu ni žal, ker je obesil šolo na klin in šel za vojaki. Jernej je pisal veliko čudnega in smešnega in še klet je v pismu. Na koncu pisma pa je zapisal to-le: „Jašem konja, sučem meč, takoj je slamnate-mu možu glava proč. Najljubša pa mi je težka laška sablja. Kamor ta udari, se dolgo pozna. Ne padar ne žnidar ne zašijeta več rane. Pravijo, da bo kmalu vojska. Juhej! Vojaki smo si vsi dobri prijatelji. Samo zmerjamo se. Pa temu sem se že dobro privadil. Naše geslo je: kratko potrpljenje pa dolg jezik; včasih pa mora biti oboje kratko. Moj poveljnik me ima rad. Ugaja mu moja šala. Dal mi je ime, „la spada del prete“ — popovska sablja. To pa zato, ker je zvedel, da sem se za duhovnika šolal. Tres bien — zelo dobro pravi Francoz, moj drug Jože Puntar je pa v Trebnjem doma. Naprej, spada

del prete! Kadar bo vojska, boste kaj več slišali o Jerneju Basaju.' Tako je pisal Jernej in jaz sem se strašno smejal, mati Maruša pa se je pokrižala od skrbi. Zdaj se še bolj veselim poti v Komendo. Bom vsaj mogel dokaj veselega povedati Jerasovim in Manici. Z Bogom Ljubljana!"

„Gospod župnik Rogelj me je bil zelo vesel. Vid mu je zelo opešal. Veseli me, da mu bom mogel vsaj s pisanjem malo pomagati in povračati dobroto... Manica pa se me sprva še tikati ni upala... Gospod župnik me je spet predstavil gospodu komendatorju Petru Jakobu. Visoki gospod mi je podaril laško knjigo o 'dvorniku'; napisal jo je grof Boltežar Castiglione. Gospod župnik pa je bil mnenja, naj gospod Peter Jakob to sam bere. Ne vem, zakaj je župnik mnenja, da bi me moral gospod Peter Jakob podpirati kakor svojega sorodnika. Saj ni moj stric..."

„O, saj je tudi kmetovati lepo. Dokler nisem bil v šolah, nisem tega vedel. Zdaj pa vidim, kako je Bog zemljo lepo in pametno ustvaril in naredil, da v potu svojega obraza uživamo zemeljske sadove. To sem mislil sinoči pozno v noč, danes pa se vrnem v ljubljanske šole. Z Bogom gospod župnik, z Bogom Manica!"

Anno Domini MDCCXXXVI.

„Zunaj se zbuja pomlad. Jaz pa nisem doživel bolj žalostnih dni, kakor so ti. Gospodu korektorju Matiji je pozimi umrla sestra. Od tedaj se je strašno zapustil in zdaj je zbolel in bruha kri. Moje življenje pa poteka sicer in se ravnám po geslu: ora et labora — moli in delaj!"

„Velikonočni prazniki so minuli. Gospod Matija je včeraj poslal pome in sem sedel pri njem. Zelo je slab. Prevideli so ga. Ve, da bo umrl, in mu je žal mlade zemlje, polja, cvetja. zra-

ka in solnca. Ko pa se spomni rajne sestre, se nasmehne. Jaz pa bi rad sam zbolel, da bi on živel. Včasih mu je res bolje, a Maruša je rekla, da je to vselej tako, vedno bolj in najboljše nekaj ur pred smrtjo. Čudna bolezen!"

„Zopet je minulo leto. Dobil sem darila, pa jih nisem vesel. Komu naj jih pokažem? Gospod Matija je že dva meseca v grobu."

Anno Domini MDCCXXXVII.

„Čudne reči sem doživel v tem letu. Imel sem hudo bolezen. Ko sem po šestih sem vstal, sem bil ves plešast. Potem sem si začel sam služiti kruh in poučujem šolarje, iz nižjih razredov. Kar pa sem še doživel, je tako bridko, da moram jokati, če se je zmislim, in do smrti ne bom pozabil. Na dan svetega Rešnjega Telesa smo se vračali domov dijaki tretjega razreda, ki mu pravijo suprema. V ozki ulici je zdajci planila iz neke hiše čudna ženska, mi objela noge in začela klicati, da sem njen sin. Rekel sem, da nisem, ker je ne poznam. 'Moj sin si,' je vpila. 'ne pustim te. Peter Pavel ti je ime.' Imel sem pet srebrnih novcev, pa sem jih ji dal in jih je poljubljala. Sočim, da je bila žena neumna ali pa pijana. Takrat ste prihiteli iz hiše dve ženski in jo s silo odvedle. Moji sošolci me zdaj dražijo, da je moja mati 'nora Ana'."

„Gospod rektor so me danes poklicali k sebi. Izpraševali so po mojih stariših. Nič kaj nisem vedel povedati. Zato sem takoj pisal gospodu župniku v Komendo. Prvič in za vse na svetu bi rad izvedel, čigav sem. Takih skrbi, kot so te sedaj v meni, nisem čutil nikoli. Boli me, pa ne vem kaj, skrbi me, pa ne vem zakaj. Ogibati se moram sošolcev, ker me je sram, pa sam ne vem čemu..."

„Sin mestnega očeta, tisti, ki sem ga svojčas pahnil v Ljubljano, išče,

da bi me razburil. Jaz pa se krotim, ker vem, koliko je Kristus odpustil...“

„Kristus je odpustil, jaz pa se nisem premagal in sem udaril. O, gospod Matija! Spet bom tepen. Tisti mestni tožljivi gospod oča je pri gospodu rektorju in, toži, toži. Moj magister gospod Jeronim pa je resen in bridek...“

„Čudno! Nobene kazni nisem dobil!“

„Gospod rektor so me pozvali in so dejali, da bo najbolje zame, če zapustim ljubljanske šole...“

„V dveh družinah sem poučeval. Danes so me odslovili. Rekli so mi, da me ne rabijo več... O, saj vem. To je naradi: mestni svetnik.“

„Odlikovali so me in obdarovali...“

„Potem pa me je poklical gospod rektor in mi povedal, da bo najbolje, če vstopim drugod v šole. Moj učitelj gospod Jeronim pa je včeraj v šoli rekel tako: ‘Peter Pavel Glavar, pridi predme!’ Potem je dvignil roko in je zagrozil po razredu: ‘Le ubijajte poštenega človeka, le blatite ga. Blato bo na vas in vaših, fej!’ Potem je zaklical: ‘Peter Pavel, moj fant! Pa če bi bila tvoja mati sama svinja Semiramis in tvoj oče pesjan’ jaz te bom vendar poljubil na tvoje pošteno lice.’ Mestni so se muzali. Gospod Jeronim so planili mednje in topli, kamor je padlo. Gospod Jeronim. so me za roko spreveli v svojo

sobo in so rekli: ‘Zdaj bom vzel slovo. Sem se ne boš vrnil več. Pojdi v Gradec. Napisal sem pismo za svoje znanke. Pojdejo ti na roko.’ Posadil me je za mizo in mi dal kruha jesti in vina piti. In je bil veder. ‘Ne zameri, da sem te svojčas proval s tepcem in koštrunom. Kogar ljubim, psujem.’ Potem je rekel: ‘Ti in rajni Matija sta bila moja zadnja dobra učenca. Zdaj ni nič več.’ Potem je poprašal po Jerneju Basaju in pravil: ‘Jezem sem bil nanj, ker je pobegnil. Zdaj čujem, da se ni zavrgel in da je junak.’ Nato je postal bridek: ‘Junak! Kaj reki to pomeni? Ubijati znajo in piti, kvartati in kvantati in kar je še grdih reči. Kolnejo ko dež, uši imajo. Pa vsi od grenadirja pa do generala v Karlovcu.’ Dobri gospod me je za slovo še enkrat poljubil in rekel, naj zavriskam. Pa od žalosti nisem mogel. Nato me je potisnil iz sobe: ‘Pojdi! Srečno! Če boš slišal, da sem umrl, izmoli zame očenaš.’“

„Z Bogom Ljubljana! Moja pot je k svetemu Petru v Kamendo kmetovat. Gradec pa je daleč. Ne bom je odvalil skale. Pretežka je...“

„Fiat voluntas Tua — Dein Wille geschehe! Hočem upati, hočem delati. Zdi se mi, da se mi je v šoli zgodila krivica. Deo gratias! Laže je krivico trpeti nego delati. Amen!“

„Duhovno življenje“, številnim rojakom po Argentini in ostali Južni in Severni Ameriki ter po Evropi priljubljena revija, je vstopila že v drugo polovico leta. Da ne bo zašla v finančne težave, naproša Uprava vse rojake, ki še niso poravnali naročnine za letošnje leto, zlasti pa še one iz preteklih let, naj to po možnosti čimprej store. Osebno lahko denar vsak dan izročite v naši Dušnopastirski pisarni, po pošti pa naslavljajte pošiljke na naslov: Antonio Orehar, Ramón Falcón 4158, Buenos Aires. — Za razumevanje vsem: Bog plačaj!

Argentina:

Dušnopastirska pisarna,
Ramón Falcón 4158,
Buenos Aires

Brazilija:

Paroquia do
Santissimo Sacramento,
R. Tutola 1125,
Vila Mariana,
Sao Paulo — S. P.,
Brasil

Z. D. A.:

Rev. Julij Slapšak,
3547 East 80th Street,
Cleveland, Ohio. U. S. A.

Kanada:

Ivan Marn.
131 A Treeview Drive
Toronto 14, Ont.
Canada

Trst:

Marijina družba,
Via Risorta 3,
Trieste, Italia

Italija:

Zora Piščanc,
Riva Piazzutta 18,
Gorizia, Italia

Avstrija:

Naročnino pošiljajte
Mohorjevi družbi
v Celovec

Celoletna naročnina za Ar-
gentino in države, ki nanjo
mejijo (razen Uruguaya)
500 pesov.

za ZDA in Kanado
5 dolarjev;

za Avstrijo 95 šilingov;

za Italijo 2.000 lir;

drugod
protivrednost dolarja.

Umrl je dobri pastir	385
Naše trojno srečanje s Kristusom	386
Stari cilji in nova pota	391
Podoba sv. Cirila in Metoda	392
Naraščanje prebivalstva	395
in gospodarski razvoj	398
Zadnje besede Janeza XXIII.	400
Sveto obhajilo	406
Deseta postaja	407
Zakaj nekateri ne verujejo?	408
Kdo je kardinal Bea?	411
Kadar greš v cerkev	412
Po tvojih poteh	414
Če bi imel drugačno mater	415
Naša mladina vere ne sme izgubiti	420
Ali je na Kubi preganjanje Cerkev	424
Zakaj se duhovniki ne ženijo?	427
Kadar s tremi zvonovi zazvoni	428
Quo vadis	433
Primorske vesti	434
Ljubljanski pomožni škof	438
Slovenske ljudske navade	441
Pojdimo s časom	442
Med nami v Argentini	444
Odisej iz Komende	

LETO XXX.

Štev. 7

JULIJ 1963

**duhovno
življenje**
la vida espiritual

slovenski verski mesečnik, ki ga izdaja konzorcij (Anton Orehar), urejujeta pa dr. Branko Rozman in dr. Alojzij Starc. — Editor responsable: Antonio Orehar. Ramón Falcón 4158, Bs. As. Registro de la Prop. Intel. N° 574.991.

Tiska Vilko S. R. L., Estados Unidos 425, Buenos Aires

Na planinskih tleh v Sloveniji

